

Štoreški

ŽELEZAR

25. marec 1965
Št. 3 Leto V

IZVRŠITEV LETNEGA PROIZVODNEGA PLANA
za mesec februar

	%
Aglomeracija	15,1
Elektroplavž	18,2
Ječlarna	15,3
Valjarna	19,7
Siva livarna	15,1
Livarna valjev	17,8
Obdelovalnica valjev	17,6
Šamotna	25,9
SKUPAJ PODJETJE (brez gredic)	17,1

STORSKI ŽELEZAR, Glasilo delovnega kolektiva Železarnice Štore — Izhaja vsak mesec — Odgovorni urednik Stane Ocvirk — Uredniški odbor: Janez Barborič, Dušan Burnik, Friderik Jernejšek, Anton Mackošek, Rajko Markovič, Stane Ocvirk, Stane Sotler, Niko Zakonjšek in Ivan Zmahar — Tiska CP »Celjski tisk« Celje

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE ŠTORE

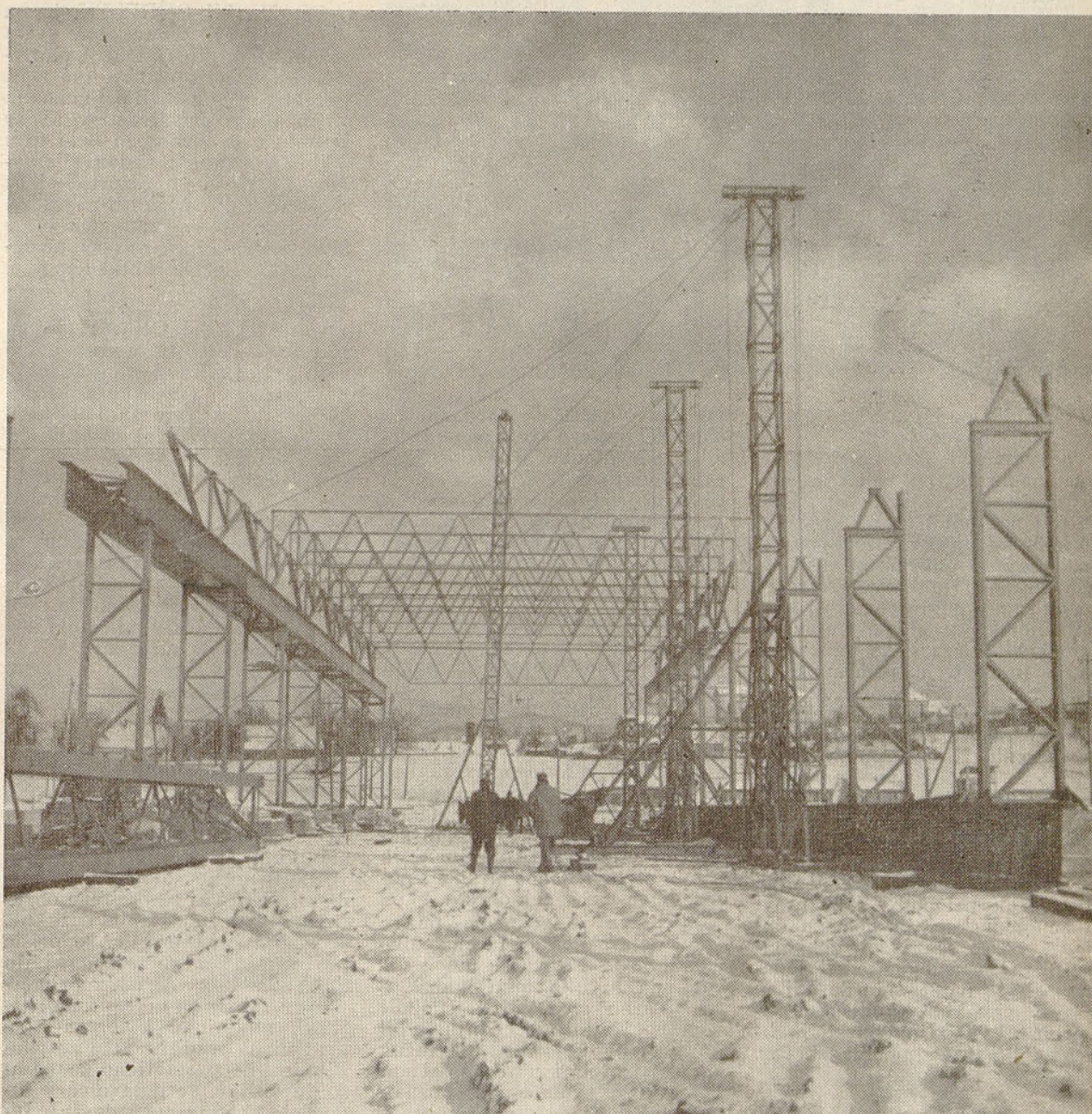
Naše ljudstvo je odločno spregovorilo

Dolga leta so protiljudski režimi v bivši Jugoslaviji vodili politiko, ki je nosila državno barko v valove nacifašizma. Peta kolona je imela vse lažje delo, izdajalski načrti so zajemali vse večje število omahljivcev in hromeli vsako pošteno prizadevanje, da ohranimo nacionalno čast in izročimo vajatni oblasti v roke poštemim ljudem, ki jim je bila pri srcu nacionalna, gospodarska, kulturna in socialna svoboda. Vsi poštemi nameni so bili v kali zartiti in vsak poizkus razkrivanja izdajalcev domovine je bil preprečen. Končno je vlada pod vodstvom koalicije Cvetković — Maček podpisala 25. marca 1941 sramoten pakt, ki je izročal našo državo in naše narode v izkoriščanje nacistom in fašistom. Tedaj pa je nerazpoloženje ljudstva prekipelo in v Beogradu je 27. marca 1941 prišlo do bučnih demonstracij, v katerih so domoljubne množice zavrgle trojni pakt in glasno povedale, da se ne damo vreči v nacifašistični voz. Demonstracijam v Beogradu so sledile demonstracije po drugih krajih naše domovine, tudi v slovenskih mestih smo demonstriali in povedali, da pristop k trojnemu paktu za nas ne velja. Pač! la je vlada v Beogradu, oblast so

prevzeli ljudje iz druge garniture, ki pa tudi niso hoteli upoštevati ljudskega razpoloženja in ljudskih zahtev. Položaj je bil silno napet, smrdelo je po smodniku, vse je nestrpno pričakovalo, kaj poreko v Berlinu in Rimu na tak naš oster nastop. Pa ni bilo treba dolgo čakati. Hitler je besnel, ker je moral odložiti pohod na Rusijo, Musolini je tuhtal, kako kaznovati Jugoslavijo za kršenje pakta.

6. aprila 1941 so v zgodnjih jutranjih urah nemške eskadrile bomandirale uporni Beograd, nato pa so z vseh strani prekoračile fašistične tolpe naše meje in pričele svoj morilski pohod po Jugoslaviji. Zdaj se je pokazalo, kako trhli so bili stebri, na katerih je slonela zgradba bivše Jugoslavije. Kralj in vlada so zbežali, omahljivi generali pa so 16. aprila podpisali kapitulacijo jugoslovanske vojske. Toda tudi ta akt je bil samo slepilo, zakaj naše ljudstvo je kmalu pokazalo, da se ne bo pokorilo zavojevalcem. Kmalu je vstalo k upor, ki ga ni zadušil noben okupatorjev pritisk in nobeno še tako hudo nasilje. Po štirih letih krvavih borb, požigov in najstrohovejših metod zastrahovanja so morali okupatorji zapustiti našo domovino.

NOVA LIVARNA

NOVA LIVARNA NA PODROČJU ŠTORE II. PRICENJA DOBITI DOLOČNEJSO OBLIKO. NA SLIKI VIDIMO MONTAŽO STREŠNE KONSTRUKCIJE. DELA IZVAJA »KOVINARSKA« KRSKO

S ŠTIRINAJSTE SEJE DS PODJETJA

Na 14. zasedanju delavskega sveta podjetja, ki je bilo 5. marca 1965 so člani delavskega sveta podjetja razpravljali in sprejeli pravilnik o uporabi zaščitnih sredstev. Ta pravilnik pomeni napredek pri organiziranem varstvu vseh zaposlenih pri delu v našem podjetju. Delavski svet je še razpravljal o osnutku pravilnika o fizičnem zavarovanju podjetja in ga sprejel, tako da je tudi to s pravilnikom urejeno. Na predlog livarne valjev je delavski svet podjetja odobril v livarni nova delovna mesta »asistent za vzdrževanje« in »džinski delovodja«, ukinil pa je delovna mesta »glavni delovodja, delovodja topilcev in delovodja kaluparjev«. Tako potrebo so narekemale proizvodne prilike v livarni valjev. Na predlog komunalnega oddelka je delavski svet ustanovil novo delovno mesto »skladiščnik živil«, ki bo vodil skladišče živil z vso potrebno evidenco. S svojim sklepom je delavski svet podjetja odobril vskladištev analitične ocene za

tista delovna mesta, ki v cevni livarni niso bila vsklajena leta 1964. Delavski svet podjetja je na tem zasedanju sklenil, da izda potrdila občinski skupščini, da ima podjetje zagotovljena delovna sredstva za novogradnjo centralne trafopostaje, elektrodelaavnice v Štoreh II. in obdelovalnice valjev. Zaradi nemotnega izvajanja rekonstrukcije naše železarnice je delavski svet podjetja sklenil, da se prenese znesek 50 milijonov dinarjev iz neobveznega rezervnega sklada za leto 1965 v poslovni sklad in da se teh 50 milijonov da kot posojilo po 6% obrestni meri Komunalni banki Celje, katera bo to posojilo vplačala kot delež pri najetju posojila za rekonstrukcijo železarnice pri Splošni gospodarski banki in Ljubljani. Najetje tega posojila je potrebno zaradi podražitve gradbenih del. Na koncu je delavski svet podjetja na predlog upravnega odbora odobril, da se za proslavo Dneva žena da enkratna dotacija v znesku 100.000 dinarjev.

KRVAVA ŽETEV NA RESEVNI

Kmalu po okupaciji naše dežele so se začeli na območju Resevne zbirati ljudje, ki so sledili pozivu KP in OF Slovenije k upor, ki je bila javka, dokler niso Mulejevo družino odpeljali v zapore in naprej v taborišča. Gozdovi Resevne, Javornika in Svetine pa so še nadalje nudili varno zatočišče borcem za svobodo našega ljudstva. Po prihodu XIV. divizije NOV so te hoste ponovno oživele. Seveda je sovražnik čistil to področje, kolikor je le mogel, toda iz leta v leto z manj uspeha.

Spomladi 1945 pa je moral sovražnik čistiti še bolj pogosto področje okoli važnih komunikacij, zato ni čudno, da je usmerjal svoje pogoste hajke tudi na področje Resevna—Svetina. Na tem področju je imel svoje zatočišče takrat tudi okrajni komite in okrajni odbor OF.

V dolini pod Resevno so imeli aktivisti 17. marca 1945 ponoči važen sestanek, s katerega so se vračali zelo pozno. Niso pa bili pravočasno obveščeni o pripravljeni nemški hajki. Ko sta aktivista Dušan Lah in Cvetka Jerinova hitela v objem resevskih gozdov, sta padla v nemško zasedo. Cvetka je bila kmalu ranjena v nogo, zato jo je Dušan nesel, dokler je niso nemške krogle usmrtili, potem pa je kmalu padel tudi sam. To noč se je na Resevni mudil III. bataljon Kozjanskega odreda, ko jih je proti jutru iznenada stisnil nemški

obroč z vseh strani tako, da je v neenakem boju z mnogo številnejšim sovražnikom padlo čez 100 borcev bataljona, padel je komandir Gajst-Slapšak, padli so kurirji obeh obveščevalnih postaj, padel je junaški komandir Radej, ki je izžerpan in obkoljen legel na kurirsko pošto in prižgal bombo, da je ostalo le razmesarjeno truplo in koščki kurirske pošte, ožgani in okrvavljeni; sovražnik si ni mogel nič pomagati z njimi. 18. marec slavi v spomin na te tragične dogodke svoj krajevni in občinski praznik Sentjur pri Celju, ki je v letih po svobodi doživel velik gospodarski razmah in socialno ter kulturno preobrazbo.

Teden dni po prvi hajki je sledila druga hajka na Resevno, toda takrat so borci Bračičeve brigade pošteno obračunali z zeleni, maščevali so se za mrtve tovariše. Uršič Rudi

IZ EKONOMSKIH ENOT

VALJARNA. Delavski svet ekonomske enote valjarne je na svoji 11. redni seji, ki jo je imel 4. marca letos napravil analizo izvršene proizvodnje v mesecu februarju. Člani so bili s proizvodnjo prvih dveh mesecev letos zadovoljni, saj je ta nad planom, kar za 954 ton. Z izpolni so na obeh progah nad normativom, tako na fini proggi za 1,5% in na grobi proggi za 0,8%. Ko so vzporedno z analizo proizvodnje, zalog, porabo energije in drugega analizirali še obratne nezdge, ki so se povečale, so sklenili, da bodo klicali na odgovornost sle-

nika o nagradah, pohvalah in odlikovanjih niso imeli bistvenih pripomb, zavzeli so se zato, da naj se šteje čas potreben za dosego pravice do nagrade čas, ki je predviden v Pravilniku o oblikovanju in delitvi osebnih dohodkov. Sprejet je bil predlog za nabavo nekaterih nujnih osnovnih sredstev, poslovnega inventarja in stroškov remonta s priporočilom, da se v interesu pravičnega izkoriščanja razpoložljivih sredstev napravi vrstni red pomembnosti za nemoteno proizvodnjo v obratu.

V obravnavi dosežene proiz-

ljal o sredstvih, ki so v družbenem planu podjetja za leto 1965 namenjena za nabavo osnovnih sredstev, remonte in nabavo drugega inventarja v obratu šamotarne. Člani delavskega sveta enote so bili mnenja, da so sredstva dokaj nizka in da je dokaj pomanjkljiva obrazložitev predvidenih del v obratu.

Ko so člani delavskega sveta razpravljali o osnutku pravilnika o nagradah za stalnost v podjetju so bili mnenja, da je 15-letna doba previsoka, zato so se zavzeli za 10-letno neprekinjeno delo v podjetju, ki bi naj prišla v poštev za nagrado.

Na koncu so še predlagali, da naj pride do skupnega sestanka delavskega sveta enote, tehničnega, finančnega in komercialnega sektorja, da bi se pogovorili o perspektivah v šamotarni.

*

GRADBENI ODDELEK, je na 6. redni seji delavskega sveta enote, ki je bila 5. marca obravnaval družbeni plan za leto 1965, posebno se je ustavil pri nabavi tistih osnovnih sredstev, ki so potrebna za nemoteno delo tega oddelka. Na tem zasedanju je delavski svet enote razpravljal še o osnutku pravilnika o nagradah in priznanjih in na koncu je še določil višino točk za poedine delavce, ki so prišli v oddelek.

*

ENERGETSKI OBRAT, je na zasedanju delavskega sveta enote razpravljal o financiranju osnovnih sredstev, poslovnega inventarja in remontov za leto 1965. Pri razpravi so sodelovali vsi člani delavskega sveta enote, ki so s svojimi predlogi pripomogli, da bo obrat v letu 1965 skušal opraviti vse postavljene naloge. Na tem zasedanju so člani delavskega sveta enote izvolili tričlansko komisijo za sklepanje in odpoved delovnega razmerja. Na koncu so osvojili predlog, da naj se pri dodeljevanju nagrad za neprekinjeno zaposlitev v našem podjetju upošteva 15. in 30-letna stalna zaposlitev.

*

MEHANIČNA DELAVNICA, je na 7. redni seji delavskega sveta enote obravnavala družbeni plan za leto 1965. Družbeni plan postavlja pred to delavnico odgovorne in težke naloge, katere bo morala opraviti za osnovne obrate in kupce obdelanih odlitkov. V razpravi, ki je bila, so prišle na površje mnoge težave, ki jih delavnica ima vse od neprimernih prostorov pa do reproduktivskega materiala, katerega večkrat ni na trgu. Na tem zasedanju je bilo postavljeno še vprašanje vključitev delavnice v investicijski program izgradnje že-

vali korigiran plan dobav osnovnih sredstev in poslovnega inventarja za leto 1965. Ugotovili so, da je nekaj osnovnih sredstev bilo pred korekcijo črtanih s seznama, vendar ta osnovna sredstva niso za obrat temveč so to prepotrebna rezerva za osnovne obrate. Izrazili so prepričanje, da se bo o tem, kar je v planu izostalo še razmislilo in našlo ustrezno rešitev.

V obravnavi osnutka pravilnika o nagradah in priznanjih so se odločili, da se naj s praktično nagrado nagradi tiste, ki so v podjetju 15 in 30 let. Istočasno pa so člani delavskega sveta obrata predlagali, da se naj spremeni lestvica za staž, ker sedanja višina dodatka za staž ne odgovarja. Prepričani so bili, da bodo organi upravljanja v podjetju kmalu rešili nakazano vprašanje dodatka za staž. Na koncu so se odločili, da bodo predlagali spremembo HTV pravilnika v toliko, da se vključijo v HTV pravilnik tudi učenci v gospodarstvu.

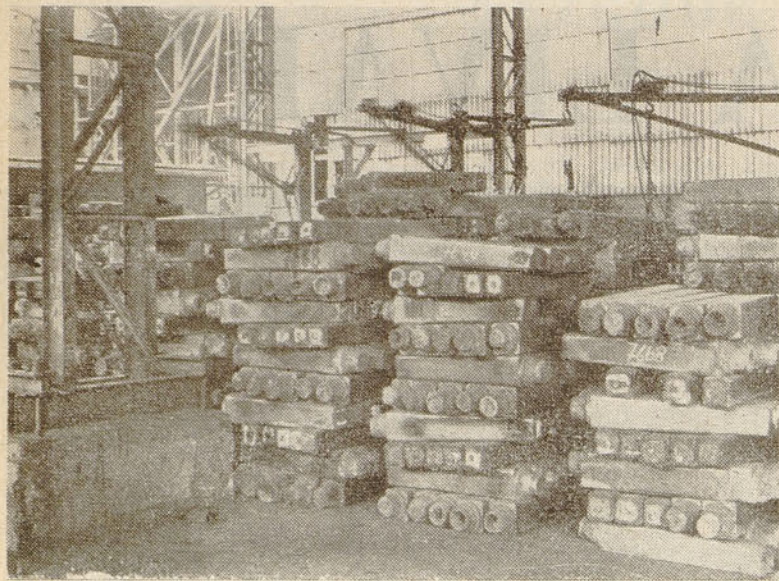
OBDELOVALNICA VALJEV.

Člani delavskega sveta so na svojih zadnjih dveh zasedanjih obravnavali izvršeno proizvodnjo za prva dva meseca. Uspehi doseženi v prvih dveh mesecih dajo upanje, da bo pri takem tempu proizvodnje letni plan dosežen. Delavski svet enote je sprejel nekaj sklepov, ki naj pripomorejo k še boljšim uspehom. V obravnavi predvidenega trošenja sredstev za nabavo osnovnih sredstev so člani delavskega sveta enote menili, da se naj razmisli o možnostih nabave tistih osnovnih sredstev, ki so za obrat res nujno potrebna. Na koncu je delavski svet v obdelovalnici valjev podprl predlog upravnega odbora podjetja, da naj se pri upoštevanju neprekinjenega delovnega staža, ki pride v poštev za podelitev nagrad 15 in 30-letna neprekinjena doba. Delavski svet enote smatra, da morajo biti nagrade za vse enake.

O RAZVOJNEM ODDELKU

V železarni Štore smo dobili v letošnjem februarju razvojni oddelek kot novo organizacijsko enoto železarne. V njegovem sestavu so: kemični in metalurški laboratorij, knjižnica z dokumentacijo in raziskovalci. Novo v razvojnem oddelku so razisko-

naši inženirji in tehniki, ker jih v to silijo problemi v proizvodnji, da bi jih vedno pravočasno in uspešno reševali. Z raziskovalci pa bomo dobili ljudi, ki bodo na teh problemih stalno zaposleni. Trenutno sta zasedeni le dve mesti raziskovalcev, za

hernega, ki ne bo nosil predpisanih zaščitnih sredstev.

V obravnavi osnutka pravilnika o nagradah, pohvalah in odlikovanjih so se zavzeli za to, da se naj nagradi tiste, ki dosežejo 15 in 30 let staža v našem podjetju in se naj razmisli o upoštevanju časa šolanja. Zavzeli so se za to, da se naj nagrajence za racionalizatorske predloge objavi v Storskem Zelezarju in na kratko opiše predlog in prihranek za podjetje.

Na tem zasedanju delavskega sveta enote so člani razpravljali še o predlogu, da se po obračunu osebnega dohodka po finančnem uspehu združijo: plavž, jeklarne in valjarne. Člani delavskega sveta enote so se zavzeli za to, da se uredi pravilno in realno postavljanje akordov, drugače pa niso imeli pripomb. V razpravi o popoldanskem in nočnem dodatku pa so se zavzeli za povišanje nočnega dodatka od sedanjih 12,5% na 25% in da naj se uvode popoldanski dodatek v višini 12,5% od vrednosti osebnega dohodka za popoldanski čas.

*

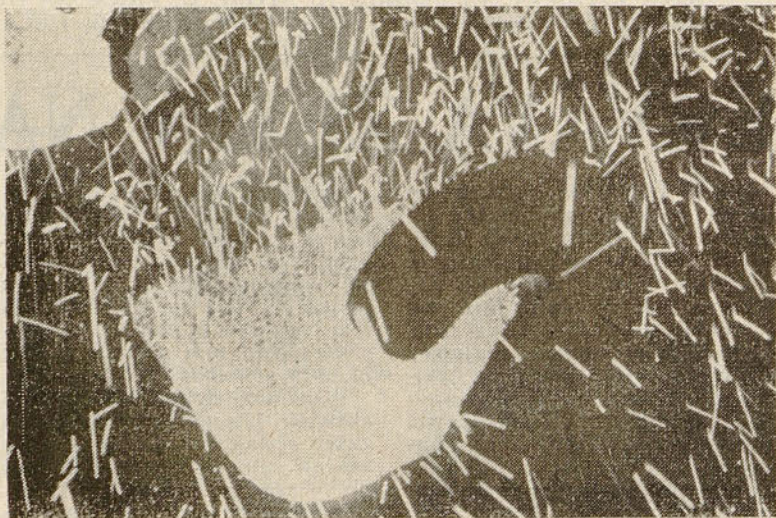
JEKLARNA. Delavski svet jeklarne je imel 7. redno zasedanje 23. februarja, 8. redno zasedanje pa 5. marca letos. Na teh zasedanjih so obravnavali vprašanja proizvodnje v mesecu januarju, katera je bila sorazmerno visoka. Analizirali so potek in stroške remonta SM peči v februarju in pri tem ugotovili, da kvaliteta del ognjestalnih zidarjev iz Vatrostalne ni najboljša, dasiravno so delo nenehno kontrolirali. Tudi s kvaliteto ognjestalne opeke niso zadovoljni, zato so zahtevali ugotovitev kvalitete, katero bo izvedel Metalurški inštitut v Ljubljani. Na tem zasedanju so imenovali komisijo, ki naj preštudira osnutek pravilnika o oblikovanju in delitvi sredstev za osebne dohodke. Komisija mora delavskemu svetu enote poročati, da bi lahko dal pripombe in priporočila. Sklenili so, da naj obratovodstvo pred vsakim remontom skliče širši posvet vseh, ki so neposredno odgovorni za uspeh remonta in da se na osnovi predlogov in mnenj napravijo temeljiti načrti remonta. Istočasno so še postavili zahtevo, da imajo vsi, ki sodelujejo pri remontu vsa potrebna zaščitna sredstva, kar velja tudi za zidarje iz Zenice. Na osnutek pravil-

vodnje v mesecu februarju so člani delavskega sveta enote izrazili zadovoljstvo nad doseženo proizvodnjo in sprejeli sklep, da se morajo brezpogojno upoštevati lanskoletna navodila obratovodstva, ki garantirajo kvaliteto ingotov.

*

LIVARNA SIVE LITINE. V tem obratu je imel delavski svet enote svojo redno 9. sejo 16. februarja na kateri je analiziral posebno tiste dele družbenega plana za leto 1965, kateri so vezani na delo v tej ekonomski enoti. V tej razpravi se je mnogo razpravljalo tako o kvaliteti, količini proizvodnje, dobavnih rokih, reklamacijah, uslugah, težavah okoli surovin, delovni sili, obratovni in prodajni režiji in o drugem pomembnem, za uspeh obrata.

Razprava je pokazala, da se člani delavskega sveta enote živo zanimajo za reševanje nalog obrata, da bi bilo tako leto 1965 za livarno sive litine čim bolj uspešno. Na tem zasedanju je bil obravnavan še zaključni račun za leto 1964 iz katerega so člani delavskega sveta enote spoznali vse pokazatelje dela v obratu

na osnovi katerih bodo lahko v letu 1965 usmerjali svoje sklepe.

Na koncu so sprejeli še operativni proizvodni načrt za mesec marec 1965.

*

SAMOTARNA. Delavski svet v šamotarni je imel svojo sejo 2. marca, na kateri je razprav-

lezarne in pa izdelava akcijskega programa za vzdrževalne službe. Postavljena je bila zahteva, da se naj vnese v družbeni plan še organizacija dela v tovarni.

*

ELEKTROBRATA. Na svoji 7. redni seji delavskega sveta elektrobrata so člani obravna-

valci, ker so laboratorij in knjižnica v železarni obstojali že prej.

Za laboratorij smatramo, da »proizvajajo« — če lahko uporabim ta izraz — rezultate kemičnih analiz, metalografske določitve strukture, določitve trdot in druge podobne usluge. Z raziskovalnim delom se tudi vloga laboratorijev razširi, ker jih bomo uporabljali poleg rednih uslug za proizvodne obrate tudi za raziskovalno dejavnost. Osnovna sredstva — to so aparati, prostori in druge naprave — bodo na ta način boljše izkoriščena, razvojni oddelek pa bo lahko kot samostojna enota povečal ekonomski učinek svojih uslug.

V knjižnici se je v obstoječo knjižnico vključila tudi dokumentacija strokovne literature, ki jo že več kot leto in pol vodimo in zbiramo v okviru metalurškega laboratorija. Literatura je ena najvažnejših in najkoristnejših sredstev za raziskovalno delo, zato je priključitev knjižnice razvojnemu oddelku potrebna in koristna. Tudi v drugih podjetjih je strokovna knjižnica vključena v razvojne oddelke (npr. v železarni Zenica je v okviru Inštituta, v železarni Jesenice v okviru razvojnega oddelka).

Na tej stopnji razvoja oddelka smo predvideli naslednje raziskovalce, za valje, za litino, za jeklo, za kemično analitsko delo ter za statistično kontrolo in analizo podatkov. Naloge raziskovalcev naj bi bile redno reševanje različnih problemov, ki se v železarni pojavljajo. Z raziskovalnim delom se tudi do sedaj ukvarjajo — več ali manj neorganizirano

valje in za kemične analize, postopoma pa bomo raziskovalce poiskali tudi za druga predvidena mesta. Razvojni oddelek skuša za raziskovalno dejavnost pritegniti tudi strokovnjake iz proizvodnih obratov, saj je jasno, da morejo raziskovalne naloge s področja tehnologije in osvajanje proizvodnje reševati predvsem ljudje, ki proizvodnjo najbolj poznajo.

Vzdrževanje razvojnega oddelka bo temeljilo na obračunavanju uslug. Laboratorija bosta kot samostojni enoti v okviru razvojnega oddelka zaračunavala svoje redne usluge (analize, določitve in podobno) proizvodnim obratom. Raziskovalne naloge se bodo postavile v okviru letnega plana železarne, kakor tudi s posebnim dogovorom z obrati in tehničnim vodstvom v železarni. Raziskovalne naloge smatramo prav tako usluge, ki se obračunavajo kot ostala naročila v železarni. Na ta način nameravamo postaviti razvojni oddelek na ekonomsko podlago, da bo izvrševalec naročenih uslug, ne pa pasivna služba, ki jo proizvodni obrati »vzdržujejo«.

Že letošnji letni plan železarne zahteva od razvojnega oddelka izdelavo vrste konkretnih nalog. Z uspešnim delom na teh nalogah bo tudi razvojni oddelek prispeval svoj delež k napredku železarne. Predvsem pa si bo nabiral izkušnje za težje in številnejše naloge, ki jih bo moral reševati takrat, ko se bo po rekonstrukciji razširila tehnologija in proizvodnja naše železarne.

Delo organizacije ZK

V prejšnji številki našega glasila je bilo povedano, da bo komisija za sklepe v nadaljevanju objavljala zanimivosti iz dela organizacije ZK v našem kolektivu.

Tovarniški komite je na VII. redni seji obravnaval delo osnovnih organizacij in s tem predvidel naloge posameznih članov komiteja v osnovnih organizacijah, mladinsko vprašanje in o odnosih v kolektivu.

Konferenca ZK in tudi analiza o delu osnovnih organizacij potrjuje, da vse osnovne organizacije niso imeli najboljših pogojev za politično delo in so nekatere od teh organizacij v preteklem obdobju imele sestanke bolj zaradi števila in ne reševanja ter obravnavanja političnih vprašanj. Ugotovljeno je tudi, da so nekatere osnovne organizacije obravnavale vprašanja iz

svojega ožjega področja, o širini pa ni bilo govora tudi takrat, ko so na vrsti širša politična vprašanja. Ugotovljeno je, da je bistvo dela osnovnih organizacij bilo največkrat v odvisnosti od politične razgledanosti članov ZK v osnovni organizaciji, deloma tudi od števila članov.

Upoštevač, da imamo strokovne službe v podjetju in obratne delavske svete, ki so dolžni temeljiteje obravnavati strokovna in gospodarska vprašanja ni potrebno, da so tudi komunisti po istem načinu deljeni v osnovne organizacije. Tovarniški komite je temeljito analiziral stanje, predlagal in sprejel sklep, da se število osnovnih organizacij zmanjša od 12 na 8 s tem, da so indirektni proizvajalci — komunisti vključeni v osnovne organizacije direktnih proizvajalcev, prav tako pa se združijo

nekatero osnovne organizacije v proizvodnih obratih.

Pri taki kadrovske okrepitvi, čvrstem programu dela in aktivnem sodelovanju članov tovarniškega komiteja, opravičeno pričakujemo najboljše rezultate dela osnovnih organizacij.

Razgibanost mladinske organizacije zasledimo posebej v času po konferenci ZK. Zelo prizadevni člani iniciativnega odbora so uspeli v svojem pripravljalnem delu združiti vse napredne mladince. Tovarniški komite opravičeno pričakuje, da bo mladinska organizacija vsestransko aktivna, kajti ugotovljeno je, da so slabši rezultati dela v preteklem obdobju posledica slabe organizacije in vodenja mladinske organizacije. Novi komite, ki šteje 16 aktivnih mladincev ob vsestranski pomoči in sodelovanju ostalih političnih organi-

zacij zagotavlja uspeh mladine.

Na VIII. seji tovarniškega komiteja je obravnavan program dela komisij pri tovarniškem komiteju. Programe komisij je komite obravnaval in sklenil, da se jih dopolni, razmnoži in razdeli članom ZK. Značilnosti programov so naslednje:

— Ideološka komisija predlaga ustanovitev večerne politične šole v jesenskem in zimskem času s programom politične šole v Celju in dopolnilnim programom, ki bo zajemal vprašanja našega področja.

— Kadrovska komisija s programom dela predvideva večjo aktivnost pri sprejemanju novih članov ZK, priprave kadra za odgovornejše naloge političnih organizacij in organov delavskega samoupravljanja, politično izobraževanje, predvsem perspektivnega kadra v okviru političnih šol, seminarjev in predavanj ter važno vprašanje, to je obremenitev posameznih članov s funkcijami v organizacijah.

— Ekonomska komisija bo ob-

ravnala gospodarska vprašanja in pravočasno seznanjala s svojimi ugotovitvami in nalogami posamezne osnovne organizacije in komuniste.

— Komisija za organizacijska vprašanja s svojim programom dela predvideva predvsem obravnavo odnosov in metode dela organizacije ZK v okviru političnih organizacij in organov delavskega samoupravljanja v podjetju in območju pripadajočega terena.

V vseh osnovnih organizacijah je doslej obravnavan program dela. Izredna aktivnost komunistov v obravnavi gospodarskih in političnih vprašanj pospešuje reševanje doslej še nerešenih in novih vprašanj kot izvršitev obvez po družbenem planu, izboljšanje organizacije dela v podjetju, nagrajevanje po učinku in vrsto drugih.

V naslednji številki bo komisija za sklepe poleg dela komiteja podrobneje objavila delo osnovnih organizacij.

Komisija za sklepe

Uspela krvodajalska akcija v Štorah

6. III. 1965 je bila v Štorah krvodajalska akcija, ena najbolj uspešnih akcij, kar jih je bilo v Štorah. Ze v zgodnjih jutranjih urah so bili vsi prostori sindikalne podružnice do zadnjega kotička polni članov kolektiva Zele-

nam kažejo podatki, ki smo jih zabeležili ob tej akciji.

Prijavljenih članov kolektiva je bilo 145, od tega je darovalo kri 136 članov kolektiva, le 7 je bilo odklonjenih zaradi zdravstvenih razlogov. Skupno je bilo 41 litrov darovane krvi.

Najbolj je razveseljivo, da je sodelovalo pri tej akciji precejšnje število novih članov kolektiva, predvsem mladine, ki bodo lahko zamenjali stare krvodajalce, ki so darovali svojo kri že več kot 20-krat.

Za tako uspešne krvodajalske akcije v Štorah gre predvsem zahvala članom kolektiva, organom upravljanja, sindikalni pod-

Dr. Strausova, šef transfuzijske postaje pregleduje darovalce krvi.

zarne, ki so se odločili, da varujejo svojo dragoceno tekočino, s katero bodo lahko v bolnišnici rešili življenja marsikateri materi, dojenčku, ali pa ponesrečencu,

ružnici in komisiji za krvodajalstvo pri sind. podružnici.

V letošnjem letu bo še ena krvodajalska akcija v mesecu avgustu, ko je bolnišnica v Celju

Prostori so bili kar premajhni, da bi sprejeli takšno število darovalcev.

ki bi brez te dragocene tekočine morali umreti.

Kar zadovoljnega sem se počutil, ko sem gledal nasmejane obraze tovarišev, slišal sem pa tudi marsikatero šaljivo, ki je dajala še večji efekt delu transfuzijske postaje.

Da je akcija res dobro uspela

najbolj v kritični situaciji glede krvi. V imenu komisije in v svojem imenu se obračam na člane kolektiva z željo, da bi tudi ta akcija kar najboljše uspela in da bi se prijavi čim več darovalcev iz vrst kolektiva pa tudi drugih članov s terena.

Pungeršek Franc

USTANOVNA KONFERENCA AKTIVA ZVEZE MLADINE

Ze nekaj let nazaj je bilo opaziti stagnacijo v mladinski organizaciji Zelezarne Štore. Na pobudo tovarniškega komiteja Zveze komunistov so mladinci osnovali iniciativni odbor, ki je imel prvo nalogo ustanoviti osnovne aktivne in izvesti ustanovno konferenco Zveze mladine. Iniciativnemu odboru je uspelo vključiti v vrste ZM 236 mladincev.

Skrbno pripravljeno konferenco je odprl predsednik iniciativnega odbora tov. Kragelj Jože in tudi podal referat o njegovem delu.

V začetku poudarja pomen izobraževanja mladine, ki mora sloveti na sistematičnem delu, za kar pa ni poklicana samo mladinska organizacija, temveč tudi vse druge družbeno politične organizacije. Samo tako bomo uspeli mlade vključiti v sistem samoupravljanja. V analizi tega vpra-

šanja ugotavlja, da je vodstvo Zveze mladine in ostalih organizacij temu posvečalo premalo pozornosti in obenem poudarja, da se v delu mladih zrcali tudi delo starejših članov kolektiva.

V nadaljevanju se je dotaknil tudi drugih perečih vprašanj. Nerešeno vprašanje prehrane v Štorah še posebno bremeni člane kolektiva, ki stanujejo v samskem domu. Ko obravnava notranje odnose v podjetju ugotavlja nujnost, da vsi spoštujemo norme, ki smo si jih postavili in da je vsak odklon škodljiv in tuj sistemu samoupravljanja.

V diskusiji so mladinci še dopolnili poročilo iniciativnega odbora. Poudarili so pomen kadrovanja v družbeno politični organizaciji, kakor tudi v organe samoupravljanja. Velja poudariti tudi pobude, naj se organizacija Zveze mladine ne zapira med tovarniške zidove, temveč se naj

poveže z aktivni na terenu — na Teharju, v Kopolah in drugimi.

Se mnoge druge pobude mladincev bo moral bodoči komite upoštevati pri svojem delu.

Iz plodne diskusije je razvidno, da mladina ni pasivna do dogajanj v kolektivu in izven njega, le da ji manjka primerno organizirano delo. Zato bo ena prvih nalog bodočega komiteja organizacijsko utrjevanje organizacije. Prav tako pa bo moral s polno odgovornostjo prisluhniti potrebam in željam mladih in reševati probleme, ki so bili nakazani na današnji konferenci.

Mladinsko konferenco so pozdravili in povedali nekaj vzpodbudnih besed ter kritičnih zapazanj sekretar TK Zveze komunistov tov. Lončarič Jože, glavni direktor Zelezarne Štore tov. Tugomer Voga in predstavnik občinskega komiteja tov. Voltan.

Iz kadrovskega poročila za leto 1964

Letno kadrovske poročilo so dobili obratovodje, člani organov upravljanja, predsedniki sindikalnih podružnic in sekretarji političnih organizacij, da bi se seznanili s kadrovske problematiko in da bi s predlogi in pripombami prispevali svoj delež pri urejevanju kadrovskega vprašanja v podjetju.

Povprečno število zaposlenih je v primerjavi z letom 1963 za 2,1% višje, v primerjavi z družbenim planom za 1,1% nižje, v primerjavi s predvideno zasedbo po pravilniku pa za 12,6% nižje. Pri proizvodnih obratih je povprečno število zaposlenih za 12 delavcev nižje kot v letu 1963, pri vzdrževalnih in pomožnih obratih za 15 delavcev višje, pri tehnično-administrativnih službah pa za 19 delavcev višje. Skupno povprečje zaposlenih je višje tudi zato, ker je bilo povprečno 22 delavcev zaradi šolanja (poklic livarja in strugarja) izločenih iz proizvodnega procesa in smo jih morali nadomestiti z novimi.

V letu 1964 je podjetje zapustilo 288 ljudi, medtem ko jih je 332 na novo sklenilo delovno razmerje. Tako je nastala sprememba pri 620 zaposlenih. V letu 1963 so nastale spremembe pri 28,7% delavcev. Od povprečja zaposlenih jih je v letu 1964 odšlo iz podjetja 14,34%, prišlo pa 16,63%, medtem ko jih je v letu 1963 odšlo 12,97%, prišlo pa 15,71%.

Fluktuacija kadra

Fluktuacija kadra po osebnih kvalifikacijah kaže naslednja razporednica:

Kvalifikacija	Število
Visokokvalificirani	4
kvalificirani	61
polkvalificirani	16
nekvalificirani	188
visokostrokovni	2
višjestrokovni	3
srednjestrokovni	10
nižjestrokovni	4
Skupno	288

Od skupnih prekinitev delovnega razmerja jih je 22,9% zaradi odhoda v JLA, 28,5% je samovoljno zapustilo delo, 12,8% je odšlo v preizkusni dobi, 11,1% je odšlo sporazumno s podjetjem, 11,5% je odpovedalo delovno razmerje, 8% je bilo upokojenih, 5,2% pa je odšlo zaradi drugih vzrokov. Tako je podjetje zapustilo iz objektivnih razlogov 37% od skupnega števila delavcev, ki so prekinili delovno razmerje, medtem ko je 63% odšlo v glavnem po lastni volji.

Največja fluktuacija se tudi v lanskem letu kaže pri nekvalificiranem kadru (65,3%). V primerjavi z letom 1963 se je fluktuacija povečala v jeklarni, močno v valjarni, v obeh livarnah, v laboratoriju, na OTK in v komunalnem oddelku, medtem ko je na elektroplavžju, v šamotarni, v mehanični delavnici, v elektroobratu, pri prometu in v skladiščih nižja. Tudi pri tehnično-administrativnih službah je fluktuacija nižja kot v letu 1963.

V primerjavi s preteklim obdobjem je število prekinitev delovnega razmerja v preizkusni dobi, po sporazumu in zaradi samovolje delavcev znatno večje, ker je bila izbira kadrov slaba, ker smo delavce pogosto nesistematično uvajali v delo in ker so imeli delavci velike možnosti za

zaposlitev po drugih podjetjih v Celju. Delavci so v večjem številu samovoljno zapustili delo tudi zato, ker smo v letu 1964 omejili sporazume o takojšnjem prenehanju delovnega razmerja.

Poglaviten vzrok, da so delavci v preizkusni dobi prekinili delovno razmerje, je pomanjkljivo uvajanje v delo med preizkusno dobo, kar kaže podatek, da je od sedemintridesetih kar 34 delavcev zapustilo podjetje v preizkusni dobi na lastno željo; izjavili so, da je delo v našem podjetju prenaporno, kar pomeni, da se niso prilagodili delovnim pogojem. Fluktuacijo so povečali tudi delavci iz Prištine, ki so po kratki dobi zaposlitve odšli iz podjetja.

Ze dalj časa opažamo, da je fluktuacija pri mlajšem kadru (30 do 35 let) mnogo večja kot pri starejšem. Tako je lani odšlo (od skupnega števila delavcev, ki so prekinili delovno razmerje) kar 29% delavcev, starih do 20 let, prav tako 29% starih od 20 do 25 let, 15% od 25 do 30 let, le 10% od 30 do 35 let, nad 35 let pa 17%.

Največ delavcev zapusti podjetje v času prvega leta zaposlitve. Leto 1964 jih je odšlo (od skupnega števila delavcev, ki so prekinili delovno razmerje) 18,8% do 1 meseca zaposlitve, 12,7% do 3 mesecev zaposlitve, 16,2% do 6 mesecev zaposlitve, 9,1% do 12 mesecev zaposlitve; skupno jih je torej do 1 leta zaposlitve odšlo 56,8%, tistih pa, ki so bili zaposleni nad 1 leto pa 45,2%. (Pri tem nismo upoštevali 91 prekinitev iz objektivnih razlogov).

(dalje na 4. strani)

Iz kadrovskega poročila

(nadaljevanje s 5. strani)

Dejstvo, da je fluktuacija večja tako pri mlajšem kadru, kakor pri krajši dobi zaposlitve v podjetju, nas opozarja, da bomo morali dodatek na staž postaviti na stimulatívnejšo osnovo.

Kljub temu, da je število delavcev, ki letno zapustijo podjetje razmeroma nizko, nas petletni podatki opozarjajo (61,61% delavcev od povprečnega števila zaposlenih), da do problema fluktuacije ne smemo biti ravnodušni, saj lahko z boljšo kadrovsko politiko fluktuacijo močno omejimo. Število dohodov namreč iz leta v leto narašča.

Sklenitve delovnega razmerja

Zaradi odhoda 288 delavcev in zaradi potreb po povečanju števila zaposlenih so organi upravljanja sklenili delovno razmerje s 552 novimi sodelavci. Sedemtrideset delavcev ali 11,14% od novospregjetih je že v preizkusni dobi prekinilo delovno razmerje, v podjetju jih je ostalo 295 ali 14,4% od povprečnega števila zaposlenih. Od novospregjetih delavcev jih je 54,6% prvič sklenilo delovno razmerje, 17,5% se jih je vrnilo iz JLA, 47,9% pa jih je prišlo iz drugih podjetij. Največ novih delavcev se je zaposlilo v valjarni in livarni sive litine. Na povprečno število zaposlenih je dobila največ novih delavcev livarna valjev (33,3%), na drugem mestu je ekspedit (25,7%), na tretjem pa promet (21,9%).

Pregled novozaposlenih delavcev po izobrazbi:

Izobrazba	Število
fakultetna	4
višješolska	2
srednješolska	15
nizješolska	5
poklicne šole	64
izpiti za KV	8
osnovnošolska	254
brez šol	2
Skupno	352

Od delavcev z osnovnošolsko izobrazbo jih ima 26 osem razredov, 34 sedem razredov, 47 šest razredov, 45 pet razredov, 70 štiri razrede, 12 tri razrede in 2 dva razreda.

Od skupnega števila novospregjetih jih 256 ni imelo strokovne izobrazbe (dva med njimi, ki sta bila nepismena, sta podjetje zapustila).

58% od novospregjetih delavcev jih stanuje v Štorah ali bližini, 62% pa jih prihaja na delo z vlaki in avtobusi. Največ novozaaposlenih je iz občin Celje in Sentjur.

Zaradi odhoda večjega števila delavcev je nastalo predvsem pomanjkanje nekvalificiranih delavcev. Delavcev, ki bi stanovali v bližini podjetja nismo mogli dobiti. Tudi Zavodi za zaposlovanje delavcev niso imeli prijaviteljev za naše potrebe. Z obiskom nekaterih krajev smo dobili nekaj kmečkih fantov, vendar so nekateri od njih že v kratkem času odšli. V valjarni in jeklarni smo pri fizično zahtevnejših delih zaposlili 16 delavcev iz Prištine, ki pa se niso mogli prilagoditi težkim pogojem dela v poletnih mesecih in jih je zato 15 kmalu odšlo. Od dvajsetih delavcev iz Knina, ki smo jih zaposlili pozneje, pa sta do konca leta odšla le dva, kljub temu, da so bili zaposleni pri fizično zahtevnih delih (v hladnejšem letnem času so se laže prilagodili težkemu delu).

S področja Knina bomo lahko dobili še več sodelavcev, vendar bomo morali, če bomo zaposlili večje število delavcev iz oddaljenih krajev, rešiti vprašanje družbene prehrane in samskih stanovanj.

V zadnjih petih letih smo zaposlili 1.545 delavcev, to je skoraj 70% vseh zaposlenih.

Ker je bil odliv strokovnega kadra (predvsem VK in KV delavcev) večji kot priliv, smo mo-

rali izgube nadomestiti z internim izobraževanjem.

Struktura zaposlenega kadra
Ob koncu leta 1964 je bila kvalifikacijska struktura naslednja:

Stopnja strokovnosti	% od skupnega števila zaposlenih
visokokvalificirani	4,98
kvalificirani	53,82
polkvalificirani	12,61
nekvalificirani	55,35
visokostrokovni	1,12
višjestrokovni	0,29
srednjestrokovni	5,62
nizjestrokovni	6,21
Skupno	100

Od skupnega števila zaposlenih je 13,2% strokovno-administrativnega kadra. Pa zahtevah pravilnika precejšnje število delavcev nima ustrezne strokovne izobrazbe. Čeprav stopnje izobrazbe, določene po pravilniku, niso povsem realne, bo vseeno treba del kadra prekvalificirati s strokovnim izobraževanjem. Analiza delovnih mest z ozirom na dejansko potrebno izobrazbo bo izdelana v letu 1965.

Medtem ko je bila povprečna starost zaposlenih leta 1965 54 let, je bila ob koncu lanskega leta blizu 55 let. 18% vseh zaposlenih je starih do 25 let, 52% od 25 do 40 let, 18% od 40 do 50 let, 11% od 50 do 60 let, 0,5% pa nad 60 let.

Manj kot 20 let delovne dobe ima 78% vseh zaposlenih, 18% od 20 do 30 let, 5% od 30 do 35 let in 1% nad 35 let.

Ob koncu leta 1964 je bilo v podjetju zaposlenih 256 žensk. Od teh jih dela 47,5% pri admi-

nistrativno - strokovnem delu, 52,5% pa v proizvodnih obratih in v komunalnem oddelku. Število zaposlenih žensk se od lanskega leta ni spremenilo.

Od skupnega števila delavcev, zaposlenih v podjetju, dela 41,7% v treh izmenah, 12% v dveh izmenah, 45,5% pa v eni izmeni. 64,4% jih dela dopoldne, 19,6% popoldne, 16% pa ponoči.

Zaposleni v Zelezarni Štore stanujejo v dvainsedemdesetih krajih, največ v Štorah, Celju, Kompolah, Prožinski vasi, Groblnem in Šentjurju. Neugodne zveze za prihod na delo imajo delavci iz Lipoglava, Loč, Poljčan, Dobrne, Jurkloštra, Smartnega ob Paki in Smartnega v Rožni dolini. (Pri tem nismo upoštevali krajev, ki so oddaljeni od postaj javnih prevoznih sredstev ali od podjetja in tako izgubijo delavci precej časa s hojo. Takih primerov ni malo).

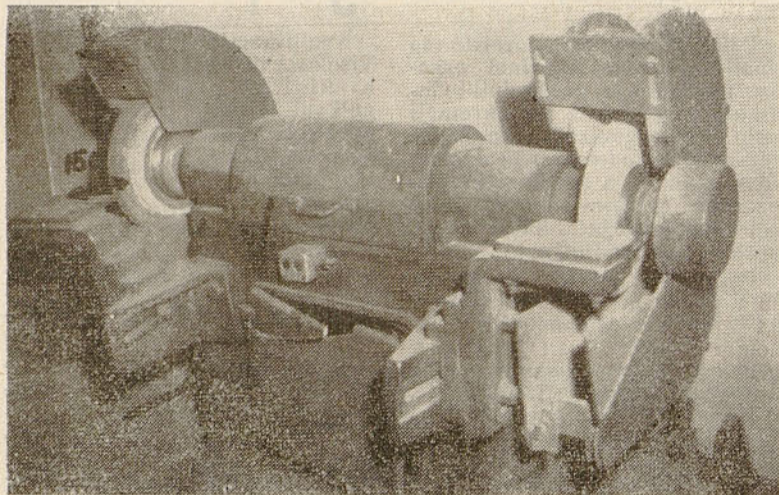
Delavci Zelezarne stanujejo na območju sedmih občin, 59% v celjski, 29% v šentjurski, 9% v šmarnski, 2% v laški, 1% pa v ostalih občinah.

50% delavcev se vozi na delo z rednimi avtobusi, 2% z lokalnimi, 13% z vlaki, 55% pa bodisi peš, bodisi s kolesi, motorji ali osebnimi avtomobili. Število vozačev se je v primerjavi z lanskim letom povišalo za 14,8%, ker smo sklenili delovno razmerje z delavci iz bolj oddaljenih krajev in ker se je precej članov kolektiva preselilo iz Štor v Celje. Podjetje je plačalo za 25% večje prevozne stroške kot leta 1963; s prvim marcem 1964 so se namreč povišale prevozne tarife za približno 10 do 15%, pa tudi število vozačev se je povečalo. Mastnak Olga

(Dalje v prihodnji številki)

Da se ne bi ponovilo...

Večkrat opazimo, da si delavci iz odpadnega materiala izdelujejo orodje za domačo uporabo. Tako je tudi Romih Alojz iz kurilnice v soboto 15. III 1965 ob

10. uri dopoldne, torej med delovnim časom, brusil na brusilnem stroju staro sekuro. Vedel je, da s tem krši pravila podjetja, ker ni imel za to potrebne dovoljenja. Vse pa bi potekalo v najlepšem redu, če ne bi pri tem delu poškodoval sebe in brusilni stroj.

Kako je prišlo do nesreče? Pri brušenju mu je rezilo sekire potegnilo med brusilno ploščo in nastavek (nastavek je bil predpisan, to je 5 mm odmaknjen od brusilne plošče). Pritisk je bil tako močan, da je nastavek odmaknilo za ca. 150 mm od brusilne plošče. Kakšna je bila napetost nam prikazuje slika, kjer se tudi vidi odmaknjen nastavek in posledice sil, ki so nastale pri premiku nastavka — počeno ogrodje stojala brusilnega stroja (puščice).

In on? Z desno roko je držal sekuro tako, da je imel drugi in tretji prst desne roke v ušesu

sekire. Ko je sekuro potegnilo navzdol, jo je obrnilo in mu pri tem poškodovala omenjena prsta. Istčasno ga je nastavek udaril v spodnji del telesa tako, da ga

je zbil po tleh. Zaradi navedenih poškodb je moral iskati pomoč pri zdravniku.

Ceprav visoko kvalificiran strugar je vendar povzročil:

1. kršil je pravila podjetja;
2. povzročil je okvaro brusilnega stroja;
3. pri delu se je poškodoval.

Za zaključek še priporočilo!
Za vsa privatna dela si pri-skrbimo potrebna dovoljenja (da ne bo potrebno delati na skrivaj in z naglico), pri delu pa bodimo previdni.

Na Višji tehniški šoli, oddelku za strojništvo v Novem Sadu je v januarju tega leta diplomiral za strojnega inženirja (I. stopnja) naš strokovni sodelavec tov. SLAVKO TRIPIC, zaposlen v pripravi proizvodnje kot tehnolog mehanske obdelave.

Ki doseženemu uspehu iskreno čestitamo!

Z gasilskega občnega zbora

V soboto 15. februarja je bil v Gasilskem domu v Štorah občni zbor gasilcev naše Zelezarne. Tega zbora so se poleg predstavnikov gasilskih organizacij iz Celja in Raven udeležili še predstavniki družbeno političnih organizacij in organov upravljanja na čelu s predsednikom delavskega sveta Zelezarne tovarnišem Oevirk Francom. Občni zbor je bil pregled bogatega dela društva v preteklem letu, katero je

no ustaviti proizvodnjo. Člani so se z vodno stihijo borili, kolikor so pač imeli moči in sredstev. Pri reševanju so bili gasilci do pasu v vodi, samo da se obvaruje čimveč. Zadnja poplava in druge reševalne akcije narekujejo, da se letošnje leto v podjetju ustanovi štab, ki bo vodil delo vseh reševalcev, tako gasilcev kot ostalih, seveda bi ta štab tudi odločal kaj in kako se naj ukrepa v ogroženih objektih. Gasilci

Pogled na udeležence občnega zbora. Desno tovariš Mežek, častni predsednik društva.

bilo za štorske gasilce nadvse uspešno.

Iz poročil, katerega sta podala predsednik društva diplomirani strojni inž. Plevnik Slavko in poveljnik operativne enote društva tovariš Krumpak Stefan, je bilo razvidno celotno delo društva, razvidno iz stanja orodja in opreme in požarnovarno stanje v Zelezarni Štore. V poročilu so zajeli tudi razni predlogi, tako za boljše delo društva kot za še večjo požarno varnost v podjetju in za izobraževanje zaposlenih v preventivni smeri. Strojena je bilo mnogo, vendar bo potrebno še marsikaj, da bi se v popolnosti doseglo požarno varno delo. Da je tako, potrjuje dejstvo, da je bilo še vedno preveliko začetnih požarov, ki so ravno zaradi pravilne intervencije gasilcev bili pravočasno pogaseni in niso povzročili večje materialne škode. Začetni požari niso potrebni in vsak izgovor, ki naj upraviči nastanek, je odveč, kajti iz vsakega začetnega požara je prej ali slej pričakovati večjo škodo, ki nam lahko prekine proizvodnjo.

Mimo intervencij pri gašenju požarov pa so gasilci morali večkrat intervenirati zaradi vdora talne vode v obrate in v naselje Štore. Največja taka intervencija je bila 25. oktobra lani, ko je narasla Voglajna poplavlila tako naselje Štore, kakor tudi del tovarne, ki bi, če ne bi bilo intervencije gasilcev morala del-

so to potrebo opazili in bomo dali upravi podjetja in organom upravljanja predlog za sestavo takega štaba.

Se in še bi se dalo govoriti o delu marljivih gasilcev, vendar o tem drugič. Povem naj samo še to, da so si lepo uredili učilnico in jo opremili z eksponati orodja, opreme in naprav za gašenje. Ta učilnica z učnimi pripomočki je najlepša tovrstna učilnica v okraju, ki bo služila tako gasilec kot delavcem, ki se še bodo seznanjali s požarno problematiko v podjetju. Učilnica pa jim ne bo samo za učenje temveč bodo v njej našli tudi razvedrilo ob televizorju, pri prebiranju knjig in igranju šaha. To in še drugo, kar so napravili in kar še imajo namen, govori, da so delavni in da so na uspehe svojega dela tudi ponosni.

Da je društvo dobro in od gasilskih forumov visoko cenjeno pa gre zasluga tako upravi in organom upravljanja v Zelezarni Štore, kot vsem družbeno političnim organizacijam Štor, ki imajo razumevanje za delo društva in mu pomagajo pri njegovem delu. Želja vseh je, da bi društvo izpolnilo vse zadane naloge, ki imajo en sam cilj; pomagati bližnjemu in skupnosti v borbi za doseganje čimboljše proizvodnje in varnega dela. Želja pa je tudi, da gasilci še naprej sodelujejo pri vseh akcijah, ki jih bodo organizirale druge organizacije.

Mackošek

Tov. Krumpak je podelil pionirjem in mladincem priznanja za uspehe v preteklem letu.

Piše dr. LUDVIK

ZDRAVNIK SVETUJE

POGLAVJA O HIGIENI

(nadalj. iz prejšnje številke)

stranišča naj bi bil takšen, da zapira odvodno cev, da ne morejo strupeni plini, ki se tvorijo po greznicah, uhajati v stranišča. To je mogoče pri straniščih z vodnim izpiranjem s tako imenovanimi sifoni. To je cev, upognjena v obliki ležeče črke »S« v takšnem stanju, ki zadržuje vodo in tako zapira stranišče proti greznici. Kjer ni vodovodov se da vodno izplakovanje stranišč improvizirati s tem, da v primerni višini postavimo večjo posodo z vodo. Ta posoda naj ima odvodno cev v straniščno školjko. Nedostatek pri tem pa je, da moramo to posodo večkrat polniti. Odvodne cevi stranišč naj po najkrajši poti odvajajo iztrebke in druge odpadke v greznico. Greznice so jame, ki so izkopane, da zajemajo odplake iz stranišč. Zaradi tega morajo biti cementirane, da ne more njih vsebina pronicati v okolico. Pokrov teh jam mora biti prav tako iz cementa, ki tesno zapira greznico, da ne morejo smrđljivi in strupeni plini iz nje okuževati okolico. Vsebinske greznice obstojajo iz organskih snovi, ki tvorijo pri razkrojanju najrazličnejše pline med katerimi je mnogo strupenih npr. žveplo-vodik, ogljikovodik, arzenove spojine, ogljikova kislina in drugi. Važno je, da to vemo, ker moramo pri čiščenju greznic podvzeti določene varnostne ukrepe, da dotičnik, ki se bavi s čiščenjem greznic ni življenjsko ogrožen. Odvodi tako imenovanih pretočnih vod iz teh greznic morajo biti izpeljani po zaprtih ceveh v kanalizacijo — kjer je takšna, ali pa dovolj daleč od stanovanj v tako imenovane ponikalnice. To velja za stranišča, nameščena v stanovanjskih stavbah. Za stranišča izven njih pa so pravila, ki jih moramo s higienskega stališča upoštevati, nekoliko drugačna. Navadno so to na prostem stoječe utice, ki imajo svojo greznico ali pa so spojene direktno z gnojišči. Običajno so greznice čisto preproste, neobzi-

dane odprte jame, ki nudijo vse možnosti za pronicanje njih tekoče vsebine v bližnjo okolico, kjer širijo smrad in so zbirališče muh in sličnega mrčesa. Higijenski zahtevek za takšna stranišča je v prvi vrsti vzdrževanje čistoče in po možnosti preprečevanje naštetih nedostatkov in njih posledic. Da moramo takšna odprta stranišča razkuževati, posebno ob pojavu neke nalezljive trebušne bolezni, ni samo higijenski zahtevek, temveč tudi zakoni predpis. Kot razkužilo za to je najbolj prikladno in poceni živo apno ali še boljše klorovo apno, s katerim posipljemo stranišča. Isto kot za stranišča s posebno greznico, velja za stranišča, ki so v zvezi z gnojišči. Gnojišča so navadno samo na kup znešeni ali zvoženi odpadki iz živinskih hlevov. V zadnjem času se to izboljšuje, ker je kmet spoznal dragocenost gnoja in se je priučil dvigati njegovo vrednost s primernim postopkom. Gnojišče mora imeti svojo gnojno jamo, ki mora biti cementirana, da ne dopušča pronicanja tekoče vsebine v okolico. Gnojnica iz hlevov pa mora biti izpeljana v te jame v zaprtih ceveh. Gnojišča morajo biti čim bolj oddaljena od stanovanjskih prostorov in najmanj 50 m oddaljena od najbližjega vodnjaka.

K higieni stanovanj moramo dodati še odstranjevanje smeti in drugih odpadkov, kot npr. odpadki iz kuhinje, kosti in slično. Običajno se ti odpadki odlagajo na gnojišča, včasih pa tudi v nalašč za to pripravljene smetiščne jame. Tudi tem moramo s higienskega stališča posvetiti nekaj pozornosti. Ker se v te jame odlaga tudi material, ki se razkroja in gnije ter tvori nezdrave pline, kisline in vlago, je treba tudi te prostore primerno zagraditi, da se ne morejo iz njih širiti strupeni plini in smrad, ki bi ogrožali bližnjo okolico. Tudi te jame je treba razkuževati z živim apnom. Vse povedano pa je seveda le kratak izvleček tega, kar tvori jedro higienskega pojmovanja z ozirom

Higiena v tovarniških obratih

V že objavljenih sestavkih sem skušal s preprostimi besedami povedati nekaj o osnovnih pojmi in zahtevah osebne in stanovanjske higijene, sedaj pa bi načel novo važno poglavje, poglavje o obrtni, predvsem pa obratni higieni. Koliko je delaven človek v različnih obratih ogrožen v svojem zdravju, je pogojeno s specifičnostjo obrti in individualnosti delavcev. Vemo, da obstoje različne poklicne bolezni in ne samo to, temveč, da je delavec ogrožen posebno v takšni obrti, kjer je izpostavljen kemičnim snovem, posebno v obliki strupenih plinov in tekočih kemikalij. Ker pa obstajajo za obrt posebni varnostni predpisi z zakonito veljavo, senebomo obširno bavili s tem predmetom, temveč bomo raje obravnavali obratno higieno, ki je v našem slučaju važnejša zaradi obstoja tukajšnje tovarne z različnimi obrati. Naše stremljenje bi moralo biti usmerjeno v glavnem v skrb za zdravje delovnega človeka in za odstranitev vsega kar ogroža njegovo zdravje in delovno sposobnost. Moderne tovarne so v tem pogledu že tako grajene, da upoštevajo ustrezne varnostne ukrepe tudi higienske mere. Vendar pa zahtevajo nekateri obrati poudarjeno higiensko zaščito zaradi svojstvenosti ogrožanja zdravja delavca v dotičnem obratu. Poudariti moram, da se ta spis nanaša v glavnem na lokalne prilike in hočem v glavnem obravnavati štorsko železarno. Vsi vemo, da je to star obrat, ki ni bil grajen ustrezno higijenskim zahtevam temveč v kapitalističnem smislu, to je s čim manjšimi izdatki ustvariti čim večji dobiček. Da je bilo s takim pojmovanjem škoda vsakega izdatka,

ki bi bil potrošen za zaščito delavca v varnostnem in higijenskem oziru, je odveč omenjati. Tako so ostali obrati v takšnem stanju vse dokler jih ni socialistična oblast prevzela v svoje upravljanje in začela uvajati potrebne naprave, ki naj ščitijo delavca in ohranjajo njegovo zdravje in delovno sposobnost. Kaj je glavno, kar moramo nuditi delavcu v njegovem obratu na njegovem delovnem mestu?

Prvo je preskrba zdravega zraka in njegov dovod do delovnega mesta. Ta zahteva je skupna za vse obrate in delovišča. Kje ni podana možnost, da se že po načinu izgradnje dotičen objekt lahko dobro prezračuje, je naša dolžnost, da s primernimi pregraditvami ustvarimo pogoje, ki ustrezajo tej zahtevi in če to ni možno, da z drugimi napravami, kot so vgraditev ventilatorjev, ekshaustorjev in zračnih kanalov, takoimenovanih dušnikov, naredimo obrat takšen, da v tem oziru zadovoljuje higienske zahteve in predpise. Tudi naprave za očiščenje zraka pokvarjenega z dimom, prahom ali celo strupenimi plini, morajo biti na razpolago. To so naprave, ki z razprševanjem potrebnih kemikalij razkužujejo in čistijo zrak. Kakor zrak je potrebna tudi razsvetljava delovnega mesta. Ta mora biti predvsem zadostna in enakomerna z znosljivo lučjo. Najboljša je električna, ki jo lahko modificiramo celo v dnevno svetlobo in tako najbolj ustrežemo zahtevi po svetlobi. Pri starih obratih vidimo, da za to pri graditvi nihče ni skrbel in so grajeni tako, da jih je treba razsvetljevati celo podnevi, pri največji sončni svetlobi. Pravilna razsvetljava delovnega mesta in prostora ni sa-

Iz zgodovine železarne

V prejšnji številki smo prosili vse tiste, ki imajo stare slike, da jih posodijo. Nekaj smo jih prejeli ter objavljamo prvi dve. Ostale pa bomo v prihodnjih številkah Železarja.

Slika predstavlja pudlarje. Izvira verjetno iz leta 1905. Kdor bi poznal posamezne delavce, prosimo da to sporoči uredniku tov. Ocvirku.

Na tej sliki so valjarji. Slika narejena tudi verjetno 1905. leta. Vemo samo za nekatera imena: V zadnji vrsti stojijo od leve proti desni, drugi Zupanc Anton, tretji Dolinšek Jože, četrti Šlatav Ivan, šesti Soline Jernej, v drugi vrsti: drugi Krajnc Ludvik, sedmi Soline Ivan in tretji spredaj sedi Haberl.

mo potrebna zaradi varnosti in preprečevanja nesreč, temveč tudi zaradi preprečevanja obolenja oči. Istočasno z razsvetljavo obratnih prostorov moramo omeniti tudi ogrevanje delovišč, ki naj bi bilo takšno, da ustvarja enakomerno toploto vseh prostorov. Razume se, da v tovarnah, posebno v starih, to skoraj ni mogoče doseči, vendar mora biti naše stremljenje usmerjeno v to, da se vsaj delovni prostori po možnosti enakomerno ogrevajo. Nadalje ogroža zdravje delovnega človeka zapašitev delovnega prostora. Prah kot glavni ogroževalec zdravja zasluži največ pozornosti. Iskati in najti moramo način kako preprečiti njegov nastanek. Čiščenje in snaga sta najvažnejša pri omejevanju nastanka zapaševanja. Zato naj bi bili v obratih tla in stene iz takega materiala, ki ga je najlažje

čistiti. Stene naj bodo večkrat prebeljene, tla pa redno čiščena. Tudi vse naprave, ki bi lahko razvijale prah in s tem onečiščale zrak, je treba zavarovati z odpraševalnimi napravami.

Škodljivost prahu obstoja v tem, da z mehničnim draženjem sluznice bronhijev (dihalne cevice) ustvarja stanje, ki vodi zaradi vnetja sluznice do kroničnega bronhitisa, kar olajšava druga obolenja. Vsa ta obolenja zapašitve pljuč se vključuje v diagnozo »Bronhokonioze«. Vendar pa obstoja tudi v prahu različna v pogledu škodljivosti. Najbolj škodljiv je kremenčev prah, ki ustvarja obolenje, nazvano silikoza. V drugi vrsti je železni prah, ki povzroča takozvano siderozo. Nevarnejša in težja obolenja predstavlja silikoza, ki povzroča v pljučih takšne spremembe pljučnega tkiva, da je

prizadeti resno ogrožen in oviran v svoji delovni sposobnosti. Obrati, v katerih so največje možnosti teh obolenj, so v prvi vrsti samotarna in obrati v katerih se dela s peskom. Za preprečitev zapaševanja zraka je v prvi vrsti potrebna zadostna ventilacija in lovljenje s prahom onesnaženega zraka v takozvane prašne komore kjer se prah useda, a očiščen zrak odhaja v obrat. V najbolj prašnih obratih pa je nujno potrebno, da nosijo delavci pramerne maske. Tudi je priporočljivo v takih obratih zrak večkrat ovlažiti z razpršilci in tako ustvariti pogoje za usedanje prahu. Naša naloga s higienskega vidika je torej ta, da pokrenemo vse preprečevanje takšnih stanj, ki ostvarjajo možnosti ogrožanja zdravja delovnega človeka.

LETNI OBRAČUN ŠPORTNIKOV

Z občnega zbora TVD Partizan-Kovinar Štore

V telovadnici je bil 20. februarja redni letni občni zbor telesnovzgojnega društva Partizan-Kovinar Štore. Na njem so športniki podali obračun o svojem delu v preteklem letu ter si zadali naloge za v bodoče. Iz referata predsednika društva tovariša Kavka Franca povzemamo nekaj misli. Med drugim je dejal: Razvoj in stopnja kvalitete, ki postopoma raste v našem društvu sta vidna na vsakem koraku. To potrjujejo tudi nastopi naših članov na različnih tekmovanjih. V skrbi za kvaliteten dvig članov pa je nekoliko zaostala skrb za še nadaljnje vključevanje novih članov. Minimalen porast števila članstva v društvu nam narekuje, da je potrebno temu vprašanju posvetiti v nadaljnjem delu več pozornosti in načrtnosti pri delu. Pri tem nas mora voditi načelo, da je telesna vzgoja tesno povezana z razvojem življenjskega in družbenega standarda. Ta pa mora biti

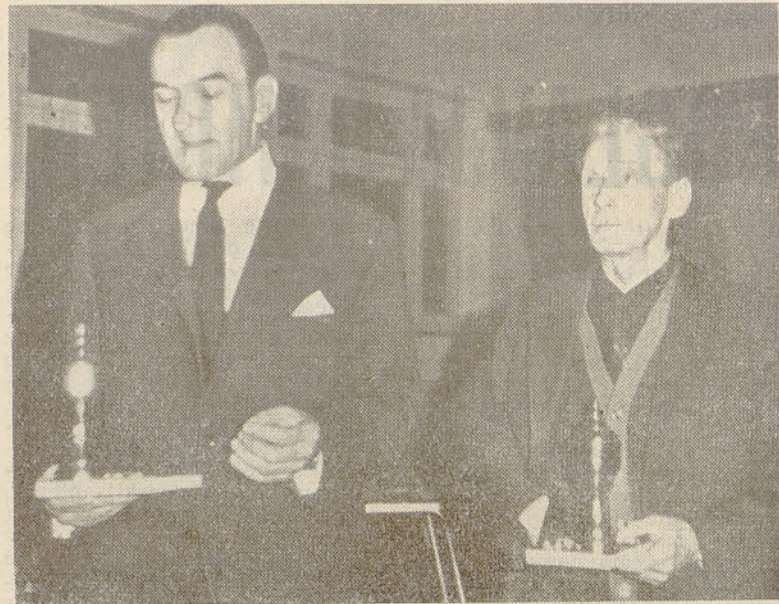
Rokometaši so v tem obdobju formirali še drugo ekipo, ki je tudi že posegla v prvenstvena tekmovanja. Prvo moštvo je v spomladanskem delu osvojilo 2. mesto v okrajni ligi ter s tem pridobilo pravico za vstop v štajersko ligo. To je bila za njih vsekakor velika preizkušnja, saj niso imeli izkušenj za takšna tekmovanja. Doživeli so pri tem marsikaj kot pristransko sojenje, podcenjevanje itd., vendar jih to ni omajalo, da se nebi še naprej borili. Po končanem prvenstvu so zasedli 7. mesto pred Partizanom-Griže in MTT Maribor. To je za začetek dober uspeh, čeprav bi z boljšo taktiko in malo več športne sreče lahko dosegli boljše mesto.

Letošnje vremenske razmere so bile ugodne za delo smučarske sekcije, ki je to tudi izkoristila. Organizirali so smučanje pod strokovnim vodstvom v neposredni okolici Štor v zimskih počitnicah pa smučarsko šolo v

Košarkarska sekcija v tem obdobju ni napredovala kot smo pričakovali in želeli. Vzroki so še vedno v pomanjkanju trenerjev. Poudarjeno je bilo, da na tem področju ne bomo imeli uspehov, dokler ne bomo imeli lastnega kvalitetnega vodniškega kadra. Prva ekipa je tekmovala v okrajni ligi in na vseh turnirjih občinskega prvenstva. Poleg tega so bili tudi na turnirju v Rogaški Slatini in v Celju. Na vseh teh tekmovanjih pa niso beležili posebnih zmag, kar je odraz samorastniškega dela.

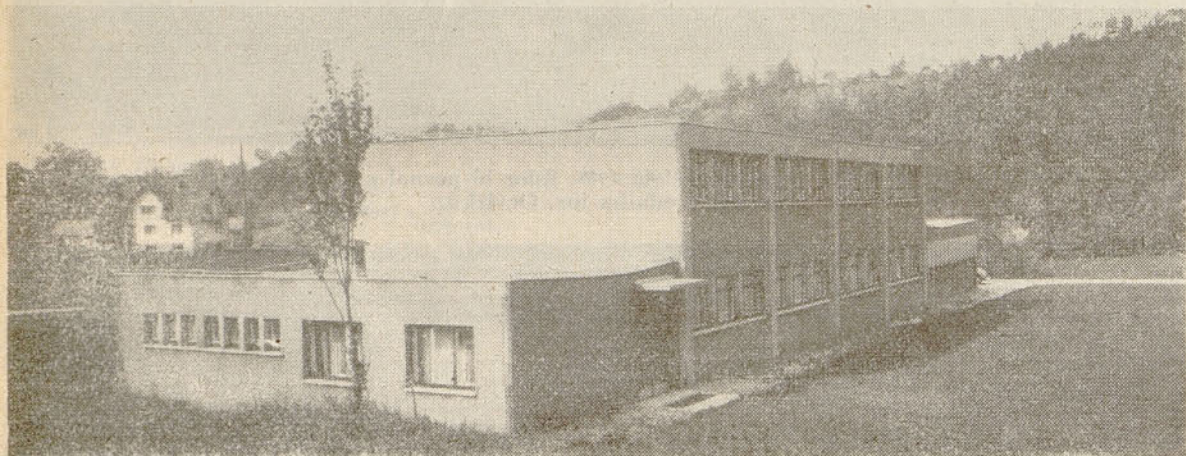
Na tem občnem zboru je bil izvoljen tudi novi odbor društva, katerega sestav je naslednji:

Kavka Franc kot predsednik, Markovič Rajko podpredsednik, Veber Tine tehnični sekretar, Kljakovič Ratomir blagajnik, Sivka Jože gospodar, Oevirk Sonja predsednik košarkarske sekcije, Hiti Martin predsednik rokometne sekcije, Ožek Franc predsednik nogometne sekcije,

Športni jubilej

Na občnem zboru sta prejela priznanje za 50 let udejstvovanja v športu dva najstarejša člana društva — kegljača KERSTAJN MIRKO in FILIPIČ ANTON. Oba še sedaj aktivno sodelujeta v svoji sekciji. Ob tem redkem jubileju so jima športniki zaželeli, da bi bila še dolgo med njimi.

Telovadnica društva je zasedena vsak dan: dopoldne učenci osemletke in ŠIKC popoldne pa oddelki »Partizana«

usmerjena na vsestranski telesni razvoj mladine v cilju krepitve duha in telesne moči. Zato mora biti osnovna naloga društva oziroma novega vodstva čimširše vključevanje predšolske in šolske mladine.

Razvoj Štor vzporedno z rastjo novih tovarniških objektov zahteva tudi vlaganje dela sredstev v rekreativne namene. Manjši fizični napor našega delavca in skrajšani delovni čas sta dva važna mejnika, ki nam športnim delavcem in organom upravljanja narekujejo usmerjati delavca po napornem delu v rekreativni šport na naših športnih objektih.

Tovariš Veber Tine, tehnični sekretar društva pa je podal poročilo o delu društva oziroma njegovih sekcij.

V gimnastični sekciji redno vadi 8 oddelkov od cicibanov pa do najstarejših članov in članic. Podrobno je nakazal nastope in tekmovanja članov in mladincev, katerih je bilo skupaj 6. poleg tega pa je navedel tudi nastope našega člana državnega reprezentanta Tineta Šrota.

Nogometna sekcija je v zadnjem času poživila svoje delo, zahvaljujoč novemu vodstvu. Sedaj redno trenirajo; imeli pa so tudi nekaj nastopov: prvo moštvo 8 prijateljskih srečanj; v tekmovanju okrajne lige pa so bili po spomladanskem delu tekmovanja na drugem mestu, po jesenskem delu pa na četrtem mestu. Mladinci te sekcije so imeli pet prijateljskih srečanj. Največ uspehov lahko trdimo, da so imeli pionirji, ki so imeli 15 prijateljskih srečanj in od tega kar v 8 srečanjih zmagali.

Za eno izmed najbolj delovnih sekcij društva lahko štejemo kegljaško sekcijo. Trostezni kegljišče je vedno polno zasedeno. Kegljaci so imeli v preteklem letu vrsto nastopov in tekmovanj, v katerih so pokazali dobre rezultate. Osvojili so tudi več pokalov in priznanj.

kateri je bilo 64 tečajnikov v dveh skupinah. Člani te sekcije so dosegli v tej sezoni zelo lepe uspehe.

Mlada namiznoteniška sekcija je pričela z redno vadbo, ki pa je že dala prve uspehe. Tekmovali so že v občinski ligi, ter so v močni konkurenci med 14 ekipami dosegli 3. mesto. Udeležili so se še nekaj drugih tekmovanj ter bili povsod uspešni: enkrat 1. mesto, enkrat 2. in enkrat 3. mesto.

Program dela TVD Partizan-Kovinar

Na 1. redni seji upravnega odbora TVD Partizan-Kovinar je bil sprejet program dela za naslednje obdobje. Program obsega 9 točk za katere upajo športniki, da jih bodo uresničili. Najprej je naveden veliki telovadni nastop za Dan mladosti, ki naj bi bil centralna prireditev na kateri bodo poleg oddelkov društva sodelovali tudi oddelki športnikov iz osnovne šole in ŠIKC.

V letošnjem letu praznujemo več pomembnih obletnic. V to praznovanje se bo vključilo društvo z več športnimi turnirji, katerih pričetek je predviden v mesecu juniju.

Društvo bo letos po daljšem premoru ponovno organiziralo spomladanski in jesenski kros, za katerega bo potrebno pridobiti čimveč udeležencev.

Šola smučanja, ki je v programu je že doživela svojo realizacijo; predvidoma pa je, da bi bila tudi naslednjo zimo.

V okviru možnosti imajo namen organizirati tudi šolo plavanja na celjskem kopaljšču. Ta šola je predvidena za šolske otroke v času počitnic.

Jeseni bo društvo praznovalo

Golob Jože predsednik namiznoteniške sekcije, Krajnc Srečko predsednik kegljaške sekcije, Mackošek Anton predsednik gimnastične sekcije, Mlač Branko predsednik smučarske sekcije, Oevirk Stane član, dr. Doplihar Aleksander član in Zelič Franc član.

V nadzornem odboru pa so: Čuvan Olga, ing. Jože Urbančič in Krajnc Emil.

Častno razsodišče: Lončarič Jože, Klinar Tone in Golob Jože.

obletnico 55 let športa v Štorah. Najbolj bo pri tem sodelovala nogometna sekcija.

Program predvideva tudi dva društvena izleta na katerih naj bi sodelovale vse sekcije društva.

Na veliko prireditev »Pohod ob žici okupirane Ljubljane« bo društvo kot vsako leto poslalo dve ekipi.

Nadaljnji dve točki programa obravnavata ureditev športnih objektov kot čiščenje, pleskanje ograje in podobno ter izgradnja letnega telovadišča.

Pri izgradnji rekreacijskega centra na Svetini bo moralo sodelovati tudi naše društvo za kar bo potrebno za zemeljska dela formirati posebno delovno brigado. Vsak član društva pa naj bi opravil pri ureditvi športnih objektov 10 ur prostovoljnega dela. Poleg tega pa bodo morali vsi člani društva s prostovoljnim delom sodelovati pri izgradnji rekreacijskega centra na Svetini.

Ena izmed osrednjih nalog društva v bodočem obdobju bo nedvomno kljub zadovoljivemu številu članstva še nadaljnje vključevanje novih članov — predvsem mladine.

ŠPORTNE NOVICE

Najboljši štorski smučarji mladinci in člani so se udeležili Efenkovega memoriala v slalomu na Paškem Kozjaku. V izredno močni konkurenci je zmagal Cetina Janko iz Celja, naši najboljši pa so se plasirali Kroljič Tine na 6. mesto, Kroljič Jože na 10. mesto in Rozman Franc na 12. mesto od 26. nastopajočih v članski konkurenci.

Pri mladincih je zmagal Potočnik Alojz, Branik Maribor, naši pa so se plasirali: Vrečar Franc na 4. mesto, Ožek Tone na 5. mesto in Stojan Jože na 12. mesto od 42 nastopajočih.

Ob zaključku smučarske sezone pri nas je bilo na Svetini organizirano smučarsko tekmovanje za vse oddelke in meddruštveni dvoboj Store-Sentjur, mladincev in članov v slalomu.

Nastopilo je 64 tekmovalcev, rezultati pa so naslednji:

Pionirji:
1. Klinar Bojan 55.8 Store
2. Sotlar Mišo 42.8 Store
3. Kolšek Milan 43.6 Store

Mladinci:
1. Brilej Zvone 1.11.5 Store
2., 3. Ožek Tone 1.12.0 Store
2., 3. Stojan Jože 1.12.0 Store

Člani:
1. Kroljič Tine 58.5 Store
2. Masnak Maks 1.05.6 Store
3. Ing. Urbajs Franc 1.06.4 Sentjur

Starejši člani:
1. Debeljak Ciril 35.0 CT Celje
2. Čanžek Martin 35.5 CT Celje
3. Ing. Tratnik Zoran 38.4 Store

Rezultati dvoboja:

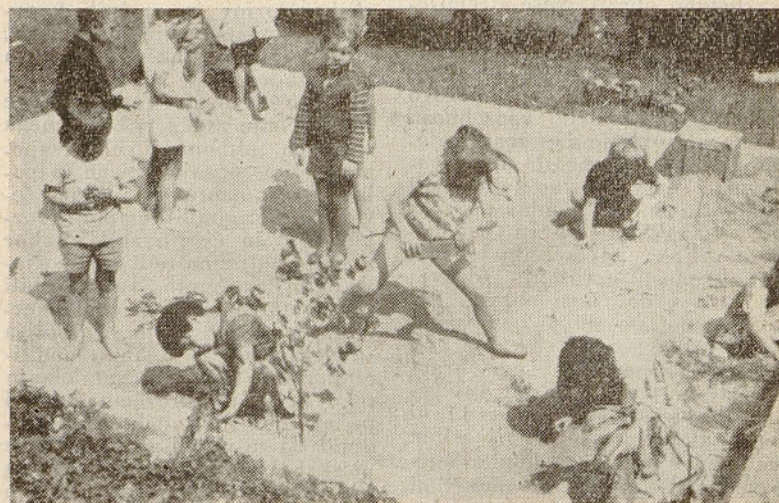
Člani:
1. Store 3.00.7
2. Sentjur 3.48.2

Mladinci:
1. Store 3.35.5
2. Sentjur 4.18.8

Prireditev je odlično uspela, predvsem zaradi dobrih snežnih razmer in solidne organizacije tekmovanja. Tine Veber

Kot vsako leto, je tudi letos društvo »Partizan« priredilo v telovadnici maškerado za cicibane. Na sliki zelo uspeli maski »Kekec in Mojca« (Urška in Andrejček Opaka)

Tudi igrice na prostem so sestavni del telesne vzgoje cicibanov. V oddelku cicibanov je vključenih 40 otrok.

(Nadalj. iz prejšnje številke)

Komaj sem si opomogel od tega presenečenja, že smo morali zopet v letalo. Pred nami je bilo še skoraj 8 ur neprekinjenega leta čez severni Pacifik do Tokia. Naše letalo se je nekam s težavo dvignilo in bilo nam je kar tesno pri srcu, saj je znano, da je pri velikih reakcijskih letalih najbolj problematičen prav vzlet in pristonek. Oddahnili smo si šele, ko je letalo zaokrožilo visoko in pustilo za seboj le maketo v obliki šahovnice zgrajenega mesta. Še zadnji pogled na mavrično ožarjene gore v daljavi, ki so nas kot zadnji glasnik Ameriške celine pozdravljale z »nasvidenje« —

zamajalo, o čemer so drugi dan tudi poročali časopisi. Varno smo se počutili šele tedaj, ko smo otrplih udov vstopili v letališko poslopje, kjer so nas pozdravili olimpijski funkcionarji, ljubke Japonke pa so nam s pristrčnim pozdravom in šopki rož zaželele dobrodošlico.

Od letališča do olimpijske vasi smo se peljali po novi moderni cesti ekspres-way. Spotoma smo občudovali to gigantsko mojstrovino dežele vzhajajočega sonca. To moderno cestišče je zgrajeno v celoti iz železobetona in sloni večji del na mogočnih nosilcih tako, da lahko pelje po najkrajši poti preko številnih drobnih uli-

ne. Prehodi med posameznimi objekti so bili povezani z asfaltnimi stezami. Lepo negovana zelena trava, posejana z ljubkimi grmiči, je dajala okolju prijeten vtis domačnosti.

Organizatorji so mislili na vse; poleg stanovanj so zgradili trgovino, v kateri je bilo izbrano blago, ki privlači še tako razvajene turiste. Pred glavnim vhodom je stalo montažno poslopje v katerem je bila pošta, banka in drugo.

Za zabavno in družabno življenje so postavili veliko zgradbo, ki je imela naziv Internacional klub, v kateri je bilo poleg velike dvorane z odrom, na katerem so bile zabavne prireditve še več manjših prostorov, opremljenih s televizorji in razkošnimi foteli. Pri »šanku« pa so prikupna japonska dekleta ponujala najrazličnejše brezalkoholne pijače in sladoled — seveda zastoj. Omenjeno ugodnost smo na debelo izkoristili. Nedaleč vstran je bilo veliko poslopje v katerem so bile vsak večer gledališke ali filmske predstave. Tako smo imeli priliko občudovati izbrane japonske umetnike, ki so nam posredovali na umetniški način v eksotičnem stilu svojo bogato kulturno mistično preteklost.

V največji zgradbi so bile jedilnice, ki so delovale na principu samopostrežbe. Edino, kar mi v Tokiu ni bilo všeč je bila hrana, ki kljub raznovrstnosti še zdaleč ni imela tistega okusa kot naša ljuba domača...

Ker je bila olimpijska vas precej razsežna, smo imeli na voljo

V okolju olimpijske vasi sem imel sčasoma priliko spoznati mnoge svetovne in olimpijske rekorderje, ki pa so imeli vsi enako lastnost — bili so izredno skromni.

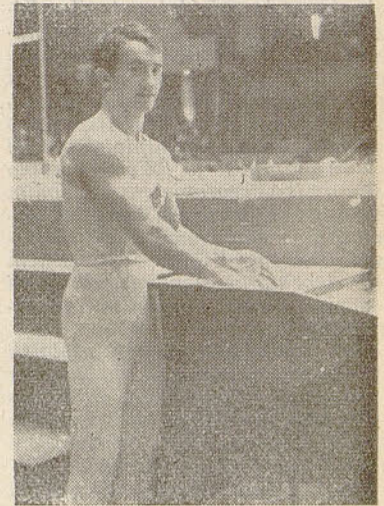
Pred glavnim vhodom v olimpijsko vas, je bilo parkiranih nekaj sto avtomobilov različne velikosti, ki so ob točno določeni uri vozili reprezentance iz različnih panog na treninge in tekmovanja.

Trenirali smo v petih velikih dvoranah, ki so bile raztresene na raznih koncih Tokia. Vse te dvorane so bile brezhibno urejene. Opremljene so bile z najboljšimi orodji in drugimi pripomočki. Ko smo opazovali omenjene naprave, smo se nehote spomnili na pogoje v katerih životari naša telesna vzgoja.

Prve dni so bili naši treningi bolj klavrni pot posledica utrujenosti, ki smo je občutili, zaradi porušenega ritma spanja, kar je bilo nujna posledica 8-urne razlike v času, ki obstaja med Evropo in Japonsko. To smo občutili zlasti prve dni, ponoči smo gledali v zrak, podnevi pa, ko smo morali trenirati, se nam je pošteno dremalo. Toda sčasoma smo se popolnoma aklimatizirali. Ze na predolimpijskem tekmovanju — leto prej, so strokovnjaki proučevali ta problem in ugotovili, da rabi organizem za omenjeno prilagajanje 8 do 9 dni. Da je bila njihova ugotovitev pravilna smo lahko ugotovili na lastnem počutju.

Nestrpno smo pričakovali otvo-

dion predzadnji, za nami so bili še samo prireditelji — Japonci. Ogromna arena je bila nabito polna. Ob gromki koračnici smo defilirali mimo glavne tribune, s katere nas je pozdravljaval Japonski cesar Hirohito, ob navdu-

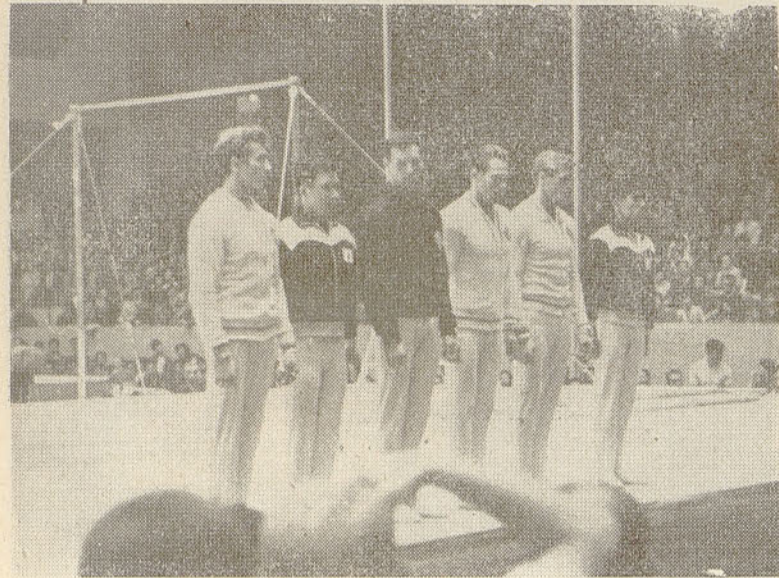

Tine Srot pred nastopom na bradlji

šenih ovacijah 85.000 glave množice gledalcev. Ko smo se razporedili po zeleni trati stadiona so se začele uvodne svečanosti. Najprej je govoril predsednik mednarodnega olimpijskega komiteja Brundage, nato pa je japonski cesar proglasil, da so 18. olimpijske igre uradno odprte. Ko je zaplapolal olimpijski ogenj je zadelena olimpijska himna, na nebu pa so reaktivna letala z izpušnimi plini začrtala pet olimpijskih krogov v različnih barvah. Nepopisni so bili občutki, ki so me spreletavali v tem veličastnem spektaklu.

Takoj po otvoritvi, ki je bila 10. oktobra so se začela tekmovanja v najrazličnejših disciplinah olimpijskega sporeda. Telovalno tekmovanje je bilo na sporedu 18. in 20. oktobra. Med tem časom smo bili tako zaposleni z lastnimi pripravami, da smo le bežno spremljali živahen športni utrip. Udeleženci olimpijskih iger smo imeli brezplačen vstop samo na centralnem stadionu, kjer so bile atletske prireditve. Zelo radi bi videli tekme v plavanju. Toda naš poizkus, da bi prišli v plavalni stadion, se je izjalovil. Sicer prijazni japonski vratarji, so nam odločno dokazali, da brez vstopnic ni mogoče v stadion. Večina vstopnic pa je bila že zdavnaj razprodanih. Ni nam preostalo drugega, kot da spremljamo pomembnejša tekmovanja ob televizorjih v olimpijski vasi.

Če na kratko ocenim naše tekmovanje lahko rečem samo to, da smo v danih pogojih dali vse od sebe. Vendar nas je pri tem spremljala smola, ki je bila rezultat zaključnih priprav. Naš tekmovalac Petrovič je tik pred

Pred nastopom na drogu: Lisieki, Ono, Cerar, Titov, Saklin in Endo

mislim pa, da je ta pozdrav pomenil: »srečno za vedno«. Ko smo bili približno na polovico poti med Alasko in Japonsko smo zašli v področje temnih oblakov, ki so segali celo nad višino našega

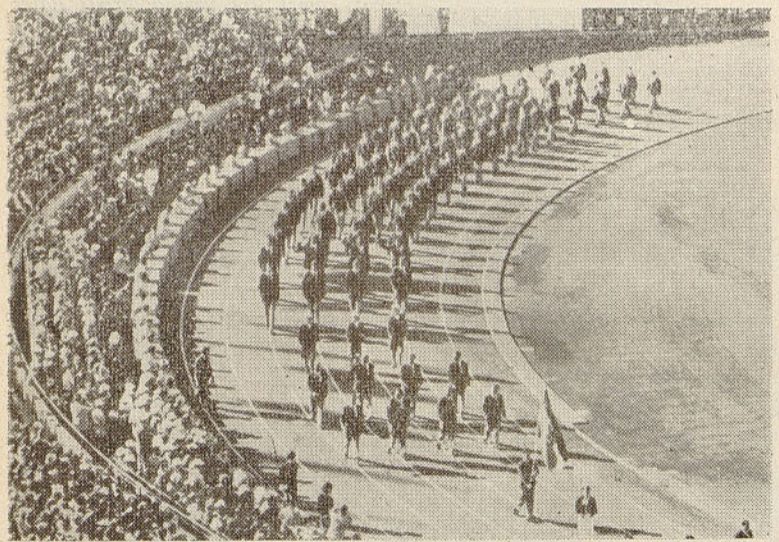
čič in kanalov. Večkrat smo se vozili v višini drugega ali tretjega nadstropja mestnih zgradb. Izredno zanimivi in slikoviti so bili odcepi, kjer ni bilo nobenih križišč, ampak so se cestišča pre-

Piše: TINE SROT

VTISI Z OLIMPIADE

leta. Verjetno je globoko pod nami divjal tajfun, saj je letalo stresalo, kot da bi bilo iz lepenke. Prej tako mirna vožnja se je spremenila v pozibavanje, ki so ga spremljali sunki in padci, tako da smo si morali pritrditi pasove. Ko smo prešli to neugodno področje,

pletala v elegantnih nadvozih. Ta moderna prometna žila je prva etapa v izgradnji velikega kompleksa, ki naj bi rešil probleme nevzdržnega Tokijskega prometa. V prejšnjih razmerah je trajala vožnja od letališča do središča mesta povprečno 2 uri, sedaj pa

Naša reprezentanca v mimohodu na svečani otvoritvi

je bil let zopet miren in naši obrazi so spet dobili normalno barvo. Medtem nas je ujela noč in po kratkem spanju smo se prebudili šele, ko nam je prijetni glas stewardese naznanil, da se bližamo Japonski. Na obzorju se je pokazalo ogromno razsvetljeno področje, katerega odsev je segal nekaj 100 metrov nad zemljo. Podobno je bilo velikemu požaru, vendar smo se malo pozneje prepričali, da gre le za v neonski razsvetljavi kopajoči se Tokio. Nepopisni je bil pogled na morje luči v najrazličnejših barvah, ki so dajale praviljično podobo največjemu mestu na svetu.

Počasi smo se spuščali na letališče Hanelo. Naše potovanje bi skoraj imelo nesrečen epilog, saj se je letalo pri pristanku močno

smo potrebovali 30 minut. Nič manj ni bila zanimiva enotirna železnica, ki je spremljala omenjeno cesto.

Ob prihodu v olimpijsko vas nas ni ničesar bolj zanimalo kot postelja, kajti bili smo izredno utrujeni od nenavadne poti, zato smo takoj legli k počitku.

Olimpijska vas — Olympic Village. — Olimpijsko naselje je bilo v bistvu že prej zgrajeno, v njem so prebivali ameriški oficirji. Celotna vas je bila dokaj obsežna, ležala pa je blizu velikih športnih objektov, poleg znanega parka Meji.

Naselje so sestavljale pretežno prtilične ali enonadstropne hišice zgrajene v tipičnem Japonskem stilu. V notranjosti so bile zelo okusno urejene in dokaj prostor-

Pred olimpijsko vasjo so prišli na račun zbiralci avtogramov

veliko število koles, ki smo jih jemali in puščali kar na cesti ali pred stanovanji. Med številnimi športniki iz vsega sveta, ki so se posluževali omenjenih koles, je bilo precej takih, ki so prvič sedli na kolo, zato ni čudno, da so le-ti povzročali številne karambole. Največ koles je bilo vedno pred jugoslovansko hišo to se pravi, da smo bili Jugoslovani, tako kot povsod, tudi tukaj najbolj »komot«.

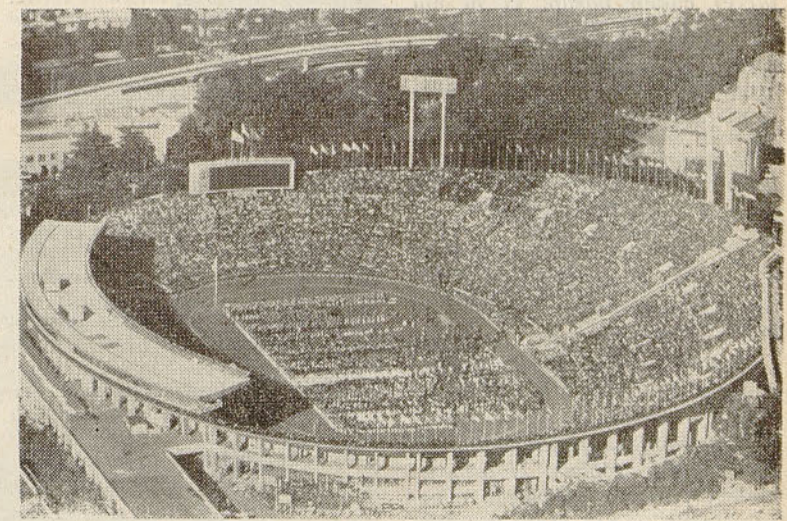
Olimpijsko naselje je imelo od jutra do večera zelo živahen utrip. Mnogi atleti, predvsem dolgoletni, so trenirali kar v vasi. Tekali so posamezno ali v skupinah v vsakem vremenu, občudovali smo njihovo vztrajnost, vendar so se nam nekateri zdeli pri tem opraviu že nekoliko »premaknjeni«. Večina športnikov je bila obledenih kar v trenerke, na katerih so imeli napis svoje države. Tako ni bilo težko prepoznati številne športne zvezde iz raznih držav.

Nekoč sem opazoval zabavni program v olimpijskem klubu, ker sem bolj nizke rasti, sem se prebijal v ospredje, da bi bolje videl, nenadoma je zadelo obme orjaško telo, tako da sem se kar opotekel, jezno sem se obrnil ter pogledal nevljudneža, bila je Tamara Press — olimpijska zmogavalka, ki še opazila ni, da je zadela ob tako drobno oviro.

Veliko bolj prijeten vtis je napravil name Don Schollander, ki je ob neki priliki moral, prav tako kot jaz, čakati na večerjo. Radovedno sem ga opazoval, kako je živahno razpravljaval s svojimi kolegi-plavalci. Dajal je vtis prijaznega dečka z večnim nasmehom.

ritev olimpijskih iger. Nekaj dni pred tem pomembnim dogodkom je bilo izredno slabo vreme. Na otvoritveni dan pa je bilo nebo brez oblaka, kar je dalo svečanemu dogodku še lepši pečat.

Kakšni dve uri pred otvoritvijo je krenila dolga kolona av-

Olimpijski stadion med svečano otvoritvijo

tobusov iz olimpijske vasi, v katerih smo bili izbrani športniki iz celega sveta, proti centralnemu stadionu. Na poti skozi mesto so nas prijazno pozdravljali desetitisoči Japoncev. Na velikem prostoru pred stadionu so se zvrstili v povorko po nacionalnosti. Jugoslovani smo vkorakali v sta-

odhodom v Tokio snel mavec z noge, ki si jo je poškodoval na treningu, je z največjo težavo, šele na tekmovanju, uspel preizkusiti poškodovano nogo. Sarajevčan Vidovič je zbolel tako, da je bil zadnji teden pred nastopom v postelji.

(Dalje na 10. strani)

KAVKAZ 1963

Na obzoru se je ravno svetlikalo, ko se je naš vlak ustavil v Kislovodsku. To je bila postaja našega štiridnevnega potovanja preko Sovjetske zveze. Izstopili smo v jutranji hlad. Vseh skupaj, z vodjo dr. Miho Potočnikom nas je bilo deset alpinistov. Cilj naše odprave je bilo centralno Kavkaško gorovje z glavnim vrhom Elbrus (5633 m). Kislovodsk je eno izmed številnih turističnih središč v Kavkaškem predgorju, ki slavi po zdravilni mineralni vodi. Po njej je tudi dobil ime.

S sovjetskimi tovariši alpinisti smo bili domenjeni, da nas tu pričakajo z avtobusom, da bi nas pripeljali v alplager »Elbrus«, največje alpinistično taborišče v centralnem delu Kavkaza. Bili smo res veseli, da smo se poslužili novega transportnega sredstva. Vsi smo bili že do grla siti vožnje z vlakom, čeprav se lahko v Sovjetski zvezi pohvalijo z odlično organizacijo v železniškem pro-

pogled lahko pripisali še več. Kljub temu pa nas je ta avtobus prepeljal s presenetljivo naglico in kmalu sem začutil globoko spoštovanje do tega motornega veterana, ki je prav z lahkoto zmagoval strme klance in razdrapane gorske ceste. Po štirih urah vožnje smo se ustavili v alplageru »Elbrus«. Tu je bil torej naš glavni stan in izhodišče za vse ture. Nismo še vsi izstopili iz avtobusa, ko se je okoli nas nabrala množica radovednežev. Nekdo je prinesel šopek rož in kmalu smo se zapletli v živahnem razgovor. Sprejeli so nas z osem gostoljubjem in prijateljstvom, ki nas je obdajalo ves mesec našega bivanja med sovjetskimi alpinisti.

V načrtu smo imeli več težkih tur, toda z vodstvom alpinističnega taborišča smo imeli hude boje, preden smo uresničili vsaj del tega, kar smo nameravali. Za vsak vrh, na katerega smo se hoteli povzpeti, smo morali najprej dobiti dovoljenje in z največjo teža-

lahko presenetijo alpiniste sredi največjih težav v steni.

Mi smo imeli izredno srečo. Ves čas našega bivanja v Kavkazu je bilo vreme lepo. Uspeli smo zavzeti več težko pristopnih vrhov, od katerih sta bila za nas Jugoslovane pomembna predosem dva: Elbrus, najvišji vrh na Kavkazu in Pik »Svobodne Spanije«, čigar stena, ki smo jo preplezali, velja za eno najtežjih v centralnem Kavkazu.

Se danes mi je ostala v spominu ta najtežja in zame morda tudi najlepša tura na Pik »Svobodne Spanije«. Se danes vidim kako sestopamo po ledeniku Kaška-Taš. Počasi, nikamor se nam ne mudi, saj je še zgodaj popoldne. Daleč spodaj na snegu vidimo bleščeče šotorsko krilo in nekaj črnih pik se premika sem in tja. To so gotovo ruski alpinisti, ki gredo jutri na steno »Svobodne Spanije.« Ozremo se v steno, ki smo jo danes preplezali. Njena severna stran je vsa prekrita s snegom in ledom. Tam nekje v drugi tretini smo prišli iz sončne vzhodne strani v senco na severni strani. Gora, ki kipi s svojimi mogočnimi ledenimi previsi in črno steno v modro nebo, bi mi gotovo zbujala večje spoštovanje, če je ne bi preplezal v tako kratkem času.

»Glejte ju«, nenadoma zaslišim klic poleg sebe. Visoko gori gledam zeleno liso, ki se premika po zaledeneli zajedi. Pod njo se ena enaka, stoj pri miru. Varuje. Sta že iz najhujšega, si odahnemo. To sta naša dva ruska spremljevalca, ki smo ju v steni pustili daleč za seboj. Danes še ne bosta videla vrha. Malo me zapeče vest. Zakaj jima nismo pomagali? Prišli bi skupaj na vrh. Vest pa pobije hudobni duh v meni. Saj sta vendar naša »inštruktorja. Inštruktorjev pa res ne bomo vlekli. Če bi takrat vedeli, da se tako hitro bližamo vrhu, bi ravnali drugače. Tako pa smo hiteli, da nas ne bi noč zajela sredi stene. Rusi so tako ali tako navajeni vsaj enkrat bivakirati v vsaki steni, smo si mislili. Zelena lisa v zajedi silno počasi napreduje. Celi kosi ledu se krušijo v globino. Gotovo bo Kolja popolnoma očistil zajedo.

Ledenik postaja vse bolj položen. Črne pike ob šotoru se medtem postale velike. Okoli šotora se potikajo štirje ljudje. Se nekaj sto metrov in že si prisrčno stiskamo roke: »Harašo, očin harašo, tovarišči, čestitamo!« Posedimo nekaj časa pri njih. Pogostijo nas z vročim čajem, ki so ga pristanili že takrat, ko so nas opazili visoko gori na ledeniku. Toplo se jim zahvalimo za njihovo gostoljubje. Ti alpinisti so se izkazali že v taboru. Ta dan bi morali iti oni v steno Svobodne Spanije, pa so se nam velikodušno umaknili. Za nas je bila to zadnja tura in le malo dni smo imeli še na razpolago. Samo zato, da bi tudi mi preplezali to steno, so nam dali prednost. Čeprav se je vreme kujalo in ni bilo gotovo, da bo jutri lepo, se niso jezili, ampak so nas gostoljubno sprejeli in se z nami vred veselili našega uspeha.

Kakšno uro smo se zadržali pri njih. Z njihovim daljnogledom sem opazoval steno. Kolja je bil še vedno v zajedi. Če bosta napredovala tako počasi, bosta res morala bivakirati v steni.

Poslovimo se od ruskih tovarišev. Še slabo uro se spuščamo po ledeniku, skačemo čez razpoke in že stojimo pri naših šotorih. Od nekd se je pripodila megla in oblaki so popolnoma pokrili steno. Kuhamo si juho in čaj. Se danes bi lahko sestopili v dolino, toda odločimo se, da bomo raje počakali naša dva inštruktorja. Počasi se mrači. Hladno postaja, zato zlezemo v šotore. Po dva v vsakega. Prejšnjo noč je bilo slabše. Po trije smo se tlačili v vsakem šotoru.

Premišljuje našo turo:

Ze ob dveh zjutraj je začel Ante rogoviliti in nas sprabljati pokonci. Kmalu zatem so se začele okoli šotorov motoviliti zaspane postave. Čez pol ure pa smo se že premikali v soju čelnih svetilk po ledeniku navzgor. Sveži zrak nam je kmalu zbistril glave. Pot čez ledeniške razpoke, katerih globino smo lahko v temi slutili, ni bila lahka. Ob pol petih zjutraj

stu, kjer je stal močič s podpisi plezalcev na listkih. Od stolpa do prvega prostora za bivak je bilo kake štiri raztežaje (120 m). Skala je postajala težja. IV. težavnostne stopnje. Se vedno sva plezala vzporedno. Kljub težkima nahrbtnikom sva napredovala izredno hitro. Na bivaku sva si oddahnili. Počakati sva morala drugo navezo, ki je bila kmalu pri naju. Ko smo bili vsi štirje spet skupaj,

Kavkaške gore

smo stali na platoju pod vzhodno steno Svobodne Spanije. Pred nami se je dvigala navpična, granitna stena, pod njo pa 200 metrov visoko, strmo zaledenelo snežišče. Hiteli smo se navezovati. Šest ljudi za tri navezane nas je bilo. Rusa Kolja in Boris, Ljubo in Lojze ter Ante in jaz. Kot po navadi, sva se z Antejem prva zakadila v ledeno strmino. Nekje na sredi sva naletela na prvo zapreko, veliko previsno razpoko. Ante se je spustil vanjo in se čez nekakšen mostiček priplazil na drugo stran, pod previs. Vanj je zabil moj cepin in kmalu se je znašel v gladkem ledenem žlebu, ki je segal do kopnih skal. Zmanjkalo je vrvi. Sledil sem mu. V previsu se mi je zataknilo. Moral sem izpuliti cepin in pulil sem ga na svo moč, pa ni šel ven. Ubogi Ante, držati je moral na ramah vseh mojih 77 kg in presneto težak nahrbtnik. Končno sem razbil led okoli cepina, da sem si ga priboril nazaj. Kmalu nato sem stal pri Antejju. Druga naveza,

smo družno nadaljevali pot, Rusa pa smo pustili zadaj. Boris in Kolja sta namreč napredovala izredno počasi. V ledu sta nas še kar dohajala, v kopni skali pa nam še daleč nista bila kos. Začela sta varovati že tam, kjer smo mi igraje plezali. To pa je bilo tudi povsem razumljivo, saj plezanje v trikumi čevljev (čevlji z velikimi žebli na podplatih) po gladki skali vsekakor ni šala.

Od bivaka drži originalna smer naravnost navzgor. V taboru so nam jo odsvetovali, češ, da po njej močno pada kamenje. Neka ruska naveza, ki je pred dnevi plezala tod, se je padajočemu kamenju izognila z varianto, ki je vodila od bivaka na desno in nato navpično navzgor na greben in po njem na vrh. Kljub opozorilom smo najprej poskusili po originalni smeri. Pa nismo prišli daleč. Nenadoma je zagrmelo, vsul se je cel plaz kamenja in se s truscem razbijal tam, kjer bi morali čez nekaj časa stati mi. Brez besed smo se obrnili. Pa pojdemo varianto!

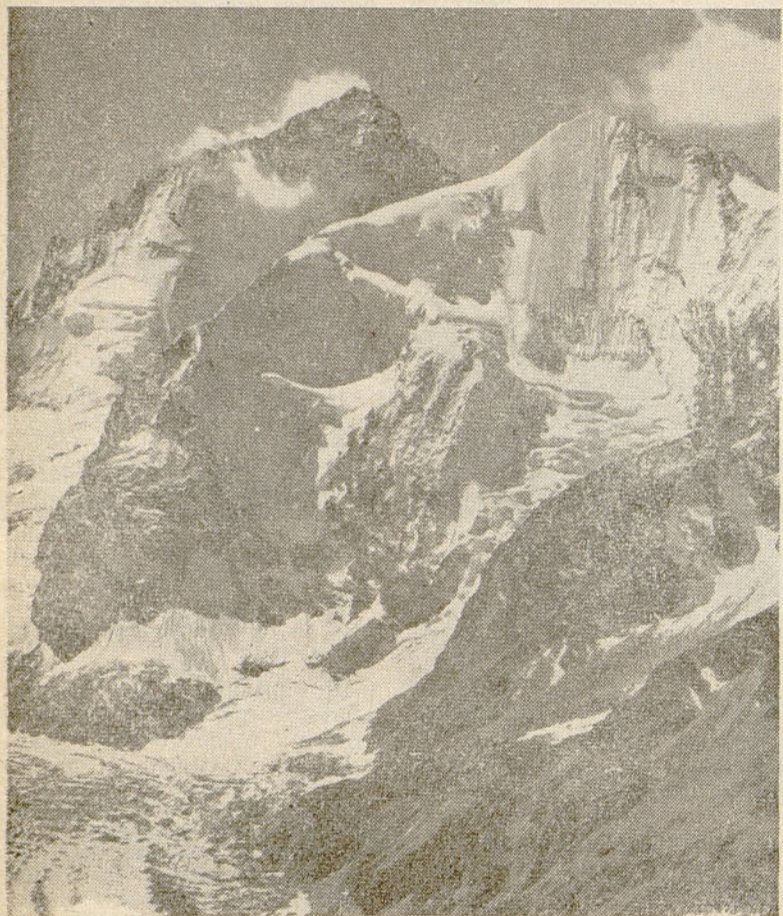

Na vrhu Elbrusa (5633 m)

Ljubo in Lojze, nama je tesno sledila. Rusa pa sta bila nekoliko bolj zadaj. Hitro sva napredovala po ledenem žlebu in kmalu sva dosegla kopno skalo. Druga naveza je malo zaostala. Snela sva dereze in nabrala trvo z zanke, jo vrgla čez rame, pa jo ubrala po lahkih skalah v smeri »kontrolnega stolpa«. Tako so pravili me-

Od bivaka sem se spustil 25 metrov desno navzdol in obstal pred nekakšno navpično zajedo. Že na prvi pogled sem videl, da ne bo šlo lahko. Prvi meter je šlo brez klina, potem pa se mi je ustavilo. Skala je postala previsna. Teža nahrbtnika me je vlekla navzdol. Moral sem zabiti klin. Obe-

(dalje na 9. strani)

Gore, ki jih pokrivata večni led in sneg

metu, ki mirno lahko tekmuje z zapadno Evropo.

Ko smo stopili iz postajnega poslopja smo na cesti zagledali precej čudno vozilo, ki bi mu lahko pripisali tudi vlogo avtobusa iz prvega obdobja avtomobilizma. Ob pogledu nanj nas je obšlo rahlo upanje, da to morda le ni tisti avto, ki naj bi prispel po nas. Zeleli smo si namreč, da bi čimprej prispeli v alpinistično taborišče, da bi čimprej zagledali in občudovali Kavkaške gore. Do tja pa je bilo še daleč, najmanj 200 kilometrov. Temu avtobusu pa nismo pripisovali več kot 30 km na uro in še precej defektov na vsakih 50 km.

Medtem pa se nam je prismejal nasproti dobrodušen mušič in nas hitel spraševati, če smo alpinisti iz Jugoslavije. S ponosom je nato pokazal na avtobus, ki smo ga malo prej opazovali s takim nezaupanjem in nas prosil naj čimprej natovorimo prtljago. Pozneje smo zvedeli od soferja-mužika, da je imel avtobus že 500.000 prevoženih kilometrov. Temu se nismo preveč čudili, saj bi mu na

vo smo se izognili takoimenovani »trenirovki«, obveznem štiridnevnemu treningu v ledu in skalah, kateremu je podvržen vsak alpinist, ki pride v alpinistični tabor. Deloma smo se strinjali z ostro disciplino, ki je vladala med sovjetskimi alpinisti, kajti tu razmere v gorah čisto drugačne, kot smo jih navajeni pri nas ali v Zapadnih Alpah.

Alpinisti se v takih taboriščih, kot je bil naš alplager »Elbrus« zbirajo iz vseh koncev Sovjetske zveze, večinoma prihajajo iz ravninski predelov in dosti je takih, ki prvič vidijo gore od blizu. Vodstva taborišč uvajajo skoraj vsajsko disciplino in s tem preprečujejo večjo število nesreč, ki bi nastale zaradi zagnanosti neizkušeni alpinistov-začetnikov. Pri tem pa niti ne upoštevamo velikih objektivnih nevarnosti, precej večjih kot v naših hribih.

Razdalje v teh gorah so ogromne. Dostopi do vnožja sten in vrhov trajajo tudi po več dni. Gorske doline, porasle z bujno floro segajo daleč pod vrhove in se nadaljujejo v velikih ledenikih, kjer prežijo na človeka zahrbtni, s tanko plastjo snega pokrite razpoke.

Zavetišč ni ali pa so zelo redka. Največja nevarnost pa so hitre vremenske spremembe, ki nastopijo včasih tudi v par urah in

Avtor članka je Peter Ščetinin ing. met., ki se je nedavno zaposlil pri nas v jeklarni.

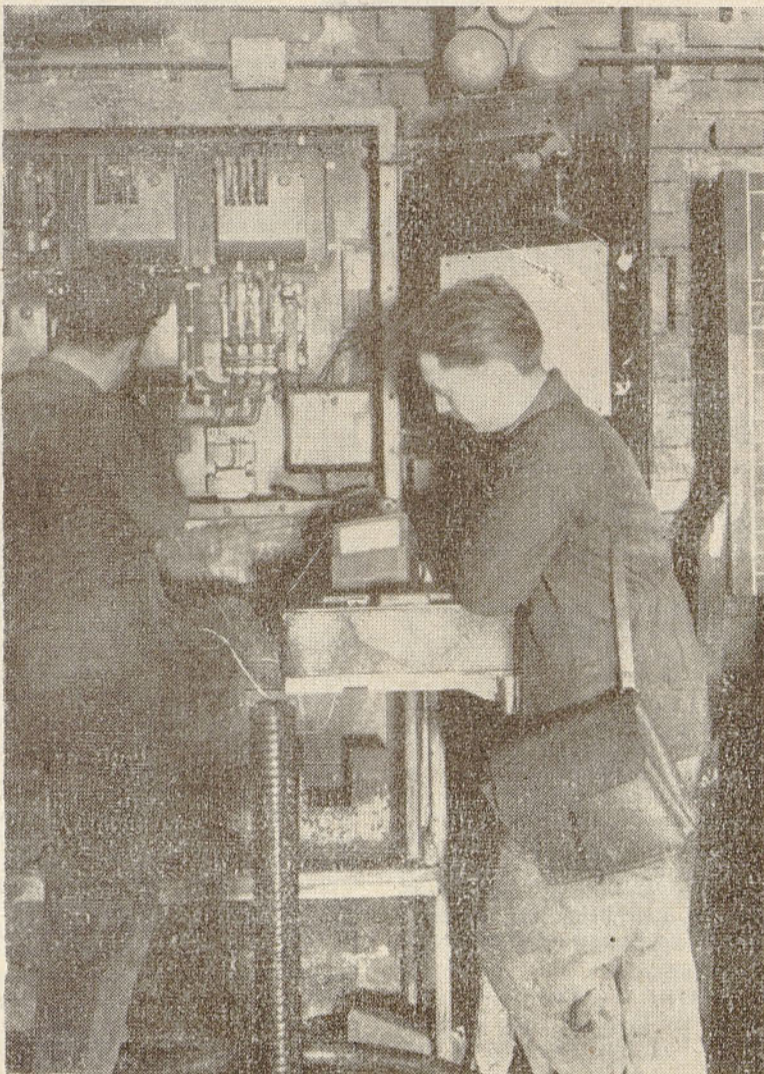

Foto zapiski

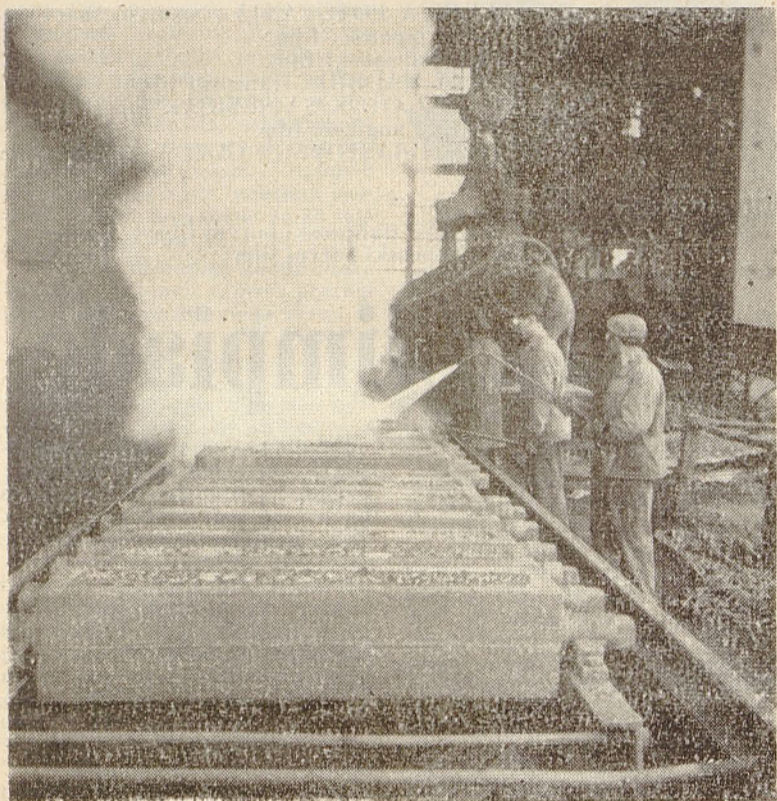
(Nadalj. s prejšnje strani)
 sil sem streme in napredoval za 20 centimetrov. Se en klin. Vpel sem vrvo in se potegnil kovičku. Nenadoma sem začutil, da zopet lezem navzdol. Granit ob klinu se je drobil, klin je popuščal. Srce mi je začelo hitreje utripati. Take zajede in še s tako težkim nahrbtnikom pa še nisem plezal. Končno! Bil sem na vrhu zajede. Nad menoj se je bočila navpična, skoraj gladka stena, kratka, toda težka. Se nekaj za Anteja. Veselil sem se, da bom lahko gledalec. Kmalu je bil Ante pri meni in tudi že mimo. Poskusil se je s previsno počjo, toda morala je biti predioja, kajti umaknil se je in poskušal na levi strani. Sedaj mu je šlo dobro, toda že čez nekaj metrov se je zopet ustavil. Skrajno težak prestop iz odprte stene v plitvo poševno poč je bilo z nahrbtnikom na ramah in brez klina, ki v gladki steni ni prijel, nemogoče premagati. Po nekaj neuspelih poskusih je Ante obesil nahrbtnik na spodnji klin in brez njega kmalu prišel čez težko mesto na stojišče. Do nahrbtnika sem pripeljal brez težav. Tu pa sem se moral z eno roko držati za droben oprimek, z drugo pa odpenjati nahrbtnik in ga slačiti na rame. Ante mi je pri tem pomagal z napeto vrvo. Vendar si nikakor nisem mogel oprtati Antejevega nahrbtnika. Končno sem si ga z

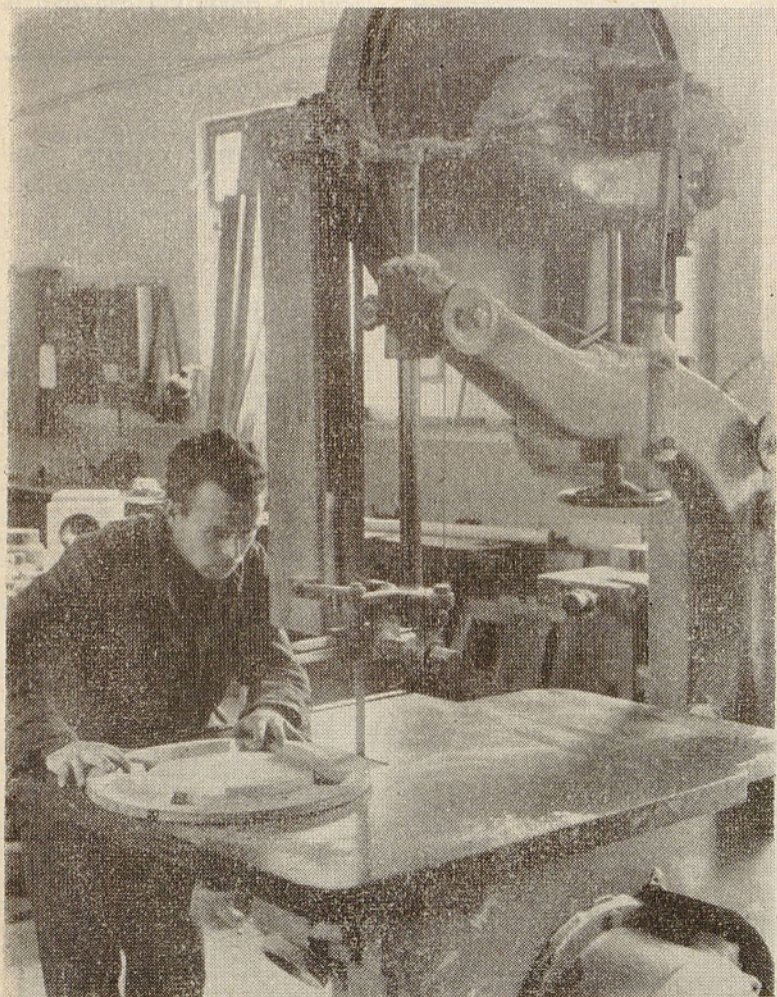
V razvojnem oddelku je tudi metalografski laboratorij. Na sliki je prikazano delo na sodobnem metalografskem mikroskopu

V podjetju je vedno več električnih naprav. Če hočemo, da bodo v redu delovale jih je potrebno skrbno vzdrževati. Za to pa vestno skrbijo naši električarji. Na sliki vidimo dva, ki sta posegla v drobovje zamotane naprave, da bi spet pravilno delovala.

Z vgraditvijo novega transformatorja na elektroplavžu je proizvodnja znatno porasla. Prizori kot je na sliki si sedaj sledijo bolj pogosto kot prej.

O modelni mizarni v »Zelezarju« bolj poredko zasledimo kakšen prispevek. Vendar so tudi tu stvari o katerih bi lahko pisali. V delavnici je nekaj problemov, kot ventilacija, utesnjenost in še nekateri, za katere mizarji želijo, da bi bili kmalu rešeni.

KAVKAZ

vzponko vpel za pas. Teži dveh nahrbtnikov pa nisem bil kos. Nisem se mogel dvigniti brez Antejeve pomoči. V tegu vrvi me je spravil čez težko mesto in sopihajoč sem obstal pri njem. Stojišče na katerem sva stala, je bilo ravno na razu med vzhodno in severno steno. V obraz mi je pihal leden veter. Poslovala sva se od sonca in se spoprijela z ledom in snegom. Med skalo in ledom je zijala ozka špranja, ravno dovolj široka za dlan.

Dvigala se je strmo kovičku in nekje v višini 50 metrov od stojišča izgubila za previsom. Kaj je bilo tam zadaj, sem lahko samo slutil. Počasi in previdno sem napredoval. Ni bilo tako težko, kot se mi je v začetku zdelo. Se bolje bi pa šlo, če bi imel na nogah dereze. Z desno roko sem gvozdil, z levo pa sem držal cepin in lovil z njim ravnotežje. Naklonina v tem ledenem žlebu je bila precejšnja. Previdno sem postabljal noge v plitve stope, ki sem jih površno skopal. Po 55 metrih je bilo žleba konec, obstal sem na prostranem stojišču, kjer so bivakirali proopristopniki. Od tod naprej je šla smer po zasneženem grebenu. Ta nam ni delal več težav in čez eno uro smo stali na vrhu. Ura je bila šele pol dovanajstih. V taboru so nam dejali, da bomo brez dvoa bivakirali, če ne v steni pa vsaj na vrhu.

Spustili smo se z vrha v sedlo. Odločili smo se, da se povzpemo še na sosadni Bžeduh. To je bilo sicer proti predpisom, ker bi morali to povedati v taboru. Toda Rusi bi nas verjetno gledali po strani, češ, kaj bi radi z Bžeduhom, saj vam bo že Svobodna Španija dala dovolj opravka. Višinske razlike med vrhom Bžeduha in sedlom je bilo ca. 200 metrov. Vendar je bil dostop lahek. Lož je ostal v sedlu. Trije pa smo se zagnali v strmino, kot da bi nam gorelo za petami. Po 25 minutah mo stali na vrhu. Smešno, preizkušene norme smo postavljali dobesedno na glavo. Na vseh turah je Ante forsiral peklenski tempo.

Čez četr ure smo bili zopet v sedlu in s tem je bila naša tura končana. Čakal nas je samo še sestop po ledeniku do šotorov...

Po povratku v dolino nam je preostalo samo še en dan. Ta dan je bil morda najsrečnejši od vseh, kar smo jih doživeli v taboru, saj smo proslavljali uspešen zaključek naše odprave na Kavkaz. Bil pa je tudi najbolj žalosten dan. Morali smo vzeti slovo od čudovitih Kavkaških gora in ljudi, s katerimi smo bili ves čas tesno povezani in ki so se ravno tako veselili naših uspehov, kot mi sami. Odšli smo v upanju, da se bomo še kdaj vrnili.

Odhod v pokoj pomeni v življenju važem dogodek. Tisti, ki odide se poslovijo od svojih sodelavcev in dela katerega je opravljal dolga leta. Da bi se to slovo vtisnilo v spomin, priredijo organi upravljanja in uprava podjetja vsakokrat skromno svečanost. Predstavljamo vam posnetek z dveh takšnih slovesov.

V mesecu februarju 1964

Novo sprejeti člani kolektiva:

DRAVINČ Dominik iz Sodne vasi, NK delavec, livarna sive litine; ZALER Ernest iz Vrbnega pri Sentjurju, NK delavec, valjarna; LONČAR Franc iz Ogorevca, KV strojni ključavničar, promet; REZONJA Adam iz Pečovja, NK delavec, ekspedit; ZORC Franc iz Štor, KV strojni ključavničar, mehanična delavnica; MLAKAR Janez iz Svetlega dola, NK delavec, valjarna; TERZAN Henrik iz Lažiš pri Dobju, NK delavec, valjarna; GRABNER Ana iz Kompol, NK delavka, komunalni oddelek; KRIZNIK Anton iz Podloga pri Planini, NK delavec, livarna sive litine; BUDNA Friderik iz Gorice pri Dobju, NK delavec, livarna sive litine; FERENČAK Stanko iz Prožinske vasi, KV livar, livarna sive litine; PLANKO Anton iz Paridola, NK delavec, livarna sive litine; NOVAK Otmar iz Jelc pri Dobju, NK delavec, livarna sive litine; GORZEK Martin iz Migojnice pri Grižah, inženir fizike, VS pripravnik; KOLAR Anton iz Dobrine, Loka pri Zumu, KV kurjač, energetski obrat; ZAVRSEK Anton iz Bukovja — Gorica pri Slivnici, NK delavec, elektroplavž; FILEJ Ivan iz Začreta pri Skofji vasi NK delavec, livarna sive litine.

Odšli iz podjetja:

KLADNIK Marjan, PK posluževalec peči v valjarni, je samovoljno zapustil delo; GALUF Martin, KV topilec kopolke v livarni valjev, odpuščen v poskusni dobi; SALOBIR Ivan, PK posluževalec peči v valjarni, je samovoljno zapustil delo; POLUTNIK Franc, KV brusar ingotov, je samovoljno zapustil delo; BUKOVSEK Jakob, PK pomočnik paznika drobilca rude na elektroplavžu, je samovoljno zapustil delo; ČAVS Vinko, KV izpraznilce odlitkov v livarni valjev, je samovoljno zapustil delo; POTECIN Edvard, pomočnik formarja PK v livarni sive litine, odšel sporazumno s podjetjem.

Poročili so se:

VERDINEK Stanko iz skladišča; ZABERL Ernest iz valjarne; SUSTER Maksimiljan iz priprave

Cvetke iz naših logov

Na nekem mestu lahko beremo naslednji stavek: ... POSEBNO PA JE S SVOJIMI USPEHI IZSTOPAL POKOJENIK N. N. ...

Ko smo stavek prebrali, si nisimo čisto na jasnem, če ni poverjenik N. N. pravkar pripotoval in sedaj ravnokar izstopa iz vlaka ali avtobusa? Res je namreč, da v vsakdanjem življenju izstopamo iz vozil, iz vlaka, tramvaja in pod. V našem stavku je pisec želel poudariti, da je bil odbornik izredno uspešen, da je imel vidnejše uspehe; zato pa ga seveda ni treba siliti k izstopanju. Misel bomo torej raje izrazili takole: POSEBNO VIDNE USPEHE PA JE IMEL ODBORNIK N. N. ... ali: ODBORNIK N. N. JE S SVOJIMI USPEHI PREKOŠIL DRUGE ...

Član društva je prejel opomin: ČLANARINO PORAVNAJTE TEKOM TEKOČEGA MESECA ...

Je morda že kdo potožil: »Kar sukoma se mi suče v glavil.« Ni! Zato pa nerednega plačnika članarine raje opomnimo: ČLANARINO PORAVNAJTE SE V TEM MESECU ... ali pa: ČLANARINO PORAVNAJTE DO KONCA MESECA MARCA ...

V zapisniku beremo: PREDLAGA SE, DA BI SE IZNESLO KONKRETNE PREDLOGE ... Torej »sam od sebe se je predlagalo« in »sam od sebe naj bi se

proizvodnje; FLIS Justina iz materialnega knjigovodstva in MALGAJ Albin iz livarne sive litine; JAZBEC Avgust iz valjarne.

Naraščaj v družini so dobili:

TEPES Rudolf iz jeklarne; ZAVSKI Štefan iz valjarne; KARNOVSEK Martin iz valjarne; SKORJANC Leopold iz oddelka tehnične kontrole; GABERSCEK Katja iz valjarne in GABERSCEK Jože iz priprave proizvodnje.

Izostanki:

Zaradi boleznih je bilo izgubljenih 3.566 delovnih dni, zaradi rednega letnega dopusta 1.600, zaradi izredno plačanega dopusta 272, zaradi opravičenih izostankov 112, zaradi neopravičenih izostankov 56 in zaradi ostalih izostankov 413 delovnih dni, torej skupaj 5.799 delovnih dni.

NEZGODE

Elektroplavž:

BIZJAK Franc. Pri čiščenju ponovce je uporabljal sekalo po katerem je udarjal sodelavec s klavdom. Sodelavec je pri udarcu s klavdom zgrešil sekalo in imenovanega udaril po kolku.

JELENC Ivan. Pri čiščenju razlívnevo voza ga je sodelavec udaril z železnim drogom katerega je uporabljal pri čiščenju. Udaril ga je nad desnim očesom.

Valjarna:

GRADIČ Ivan. Ko je šel na delovno mesto je nerodno stopil in si pri tem zvil levo nogo v gležnju.

BURIČ Jože. Pri spremljanju gredice v valjnični od grobe proge do škarij je stopil na valjnično in padel. Pri padcu se je opeknel na podlaktu leve roke.

TURNSEK Stanku je na grobi progi pri zadnjem vtiku ingot padel na dvigalni kavelj, kateri ga je udaril po ličnici.

KOČMAN Alojz. S sodelavci je nakladal na štirosovk vez vzmeti. Zaradi neskladnega dela pri nakladanju ga je konec vzmeti udaril po obrazu ter mu poškodoval nos in ustnice.

Livarna sive litine:

GRACNER Franc. Pri vlivanju

z ročno ponvico mu je brizgnilo tekoče železo za čevljev in mu opeklo stopalo desne noge.

KUNSTIČ Jožef. Ko je brusil ulitek, si je pri tem porezal ob ostrem robu sredinec leve roke.

SEVSEK Andrej. Pri brušenju na stabilnem brusilnem stroju mu je kljub zaščitnim očalam padel drobce v oko.

SKALE Leopold. Pri vlivanju na centrifugi mu je nekaj kapljic tekočega železa brizgnilo za čevljev leve noge in ga opeklo.

Modelna mizarna:

CIZEJ Cvetko. Na krožni žagi je žagal letev, pri tem se mu je zabodel kos lesa v kazalec desne roke.

Energetski obrat:

GAŠPER Branko. Pri demonstaciji zračnega kompresorja se je utrgala vrvi, s katero so spuščali tram. Tram mu je padel na zappest desne roke.

GAJSEK Mirko. V šamotarni je vršil premik vagončkov. Pri tem je iztiril voziček, on pa je odskočil, se spotaknil in padel po tračnicah. Poškodoval si je koleno desne noge.

Ekspedit:

KNEŽEVIČ Uroš. Ko je zapegnjal z verigo paličasto železo se je skladovnica zrušila in ga udarila na nart leve noge.

PUSNIK Martin. Pri zapenjanju klešč na kupu ingotov je zaporni vzvod klešč zdrsnil ter ga udaril na palcu leve roke.

GAJSEK Karl. Pri razkladanju ferromangana je hotel vreči večji komad v prekucnik, pri tem pa je udaril z levo roko ob prekucnik in si poškodoval kazalec.

Komunalni oddelek: GRMEK Marija. Pri pomivanju posode je bila nagnjena nad pomivalno korito. Ko je dvignila levo nogo je zadela ob vedrico vrele vode, ki jo je v tem trenutku nesla mimo sodelavka. Dobila je opekline po levi nogi.

Na poti so se poškodovali:

Jeklarina:

GRACNER Ivan. Zaradi poledice je padel, ko je šel v službo in si poškodoval levo roko in rebra.

Livarna valjev:

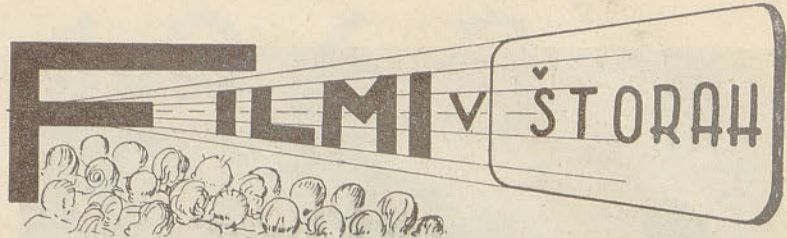
ESIH Ivan. Na poledeneli cesti se je peljal s kolesom v službo. Pri srečanju z avtomobilom je padel in si zlomil mezinca leve roke.

Vse prevečkrat v govoru in pismenih sestavkih analiziramo in sicer vse od kraja, kar nam pride na misel. Prav je, če govorimo o kemični analizi, psihološki analizi, matematični analizi, ekonomski analizi, analizi stroškov, analizi tržišča; stroške sicer lahko tudi razčlenjujemo. Predmet analize mora biti vsekakor neka celotnost. Besedo »celotnost« smo že skoraj pozabili, saj največkrat srečujemo stavek »zadevo je treba kompleksno obravnavati«. Na vprašanje zakaj tako, bi prišli z odgovorom v zadrego.

V nagovorih tudi večkrat apeliramo. Zakaj neki? Apel je bil starodaven grški slikar in ni napak, če se ga spominjamo raje pri razgovorih o umetnostih. Apel pomeni po naše klic, poziv, apelirati na koga pa: sklicevati se, obračati se na koga; namesto teh glagolov pa po potrebi in smislu lahko rečemo tudi: želimo, zahtevamo, poudarjamo. Ko znanu čestitamo k rojstnemu dnevu, mu gotovo ne bomo rekli »apeliramo na mnoga leta«.

Na vabilih, ki jih razpošiljamo, bi bilo smislu nasprotujoče, če bi na koncu pripisali: UDELEZBA STROGO OBVEZNA.

Ločiti moramo vedno med pozivom in vabilom. Poudarkov o dolžnosti udeležbe med obema oblikama ne smemo prepletati.

5. do 4. 4. 1965 »ZARADI LJUBEZNI« — japonski CS film.

10. do 11. 4. 1965 »ENOOKI JACK« — ameriški barvni VV film.

17. do 18. 4. 1965 »TAKO VELIKO SRCE« — francoski film.

24. do 25. 4. 1965 »OKO ZA OKO« — ameriški barvni CS film.

FILMI V CELJU

KINO UNION

25. 5.—26. 5. »MOJ DOBRI PRIJATELJ«, sovjetski film
27. 5.—31. 5. »HUD BANON«, ameriški barvni CS film
1. 4.—5. 4. »JEROSIMO«, ameriški barvni CS film
6. 4.—14. 4. »NAJDALJSI DAN«, ameriški barvni CS film

KINO METROPOL

25. 5.—26. 5. »NA VRVI«, češki film
27. 5. kinoteka »OPOROKA DR. MABUZE«
28. 5.—29. 5. »GULIVERJEVA POTOVANJA«, ameriški barvni
30. —31. 5. »SANJURO«, japonski film
1. —4. 4. »GEPARD«, italijanski film
5. —6. 4. »UMRETI ZA MADRID«, francoski film
7. —9. 4. »PROMETEJ Z OTOKA VISEVICA«, jugosl. film
10. —13. 4. »TOM JONES«, angleški film
14. —15. 4. »ČLOVEK IZ HRASTOVEGA GOZDA«, jugosl. film

MATINEJE

4. 4. »ANA IZ DRONLINA«, italijanski barvni film — Union
18. 4. »AMBICIOZNA«, francoski barvni film — Union

Vtisi z Olimpiade

(dalje s 7. strani)

Jaz sem imel natrgano mišico, ki mi je povzročala velike težave. Z ozirom na to je bila naša uvrstitev na 11. mesto uspeh. Če nas ne bi spremljale omenjene nevspečnosti bi se prav gotovo uvrstili od 6. do 8. mesta.

Miro Cerar je v dvanajstorožju (obvezne in poljubne vaje) tekmoval solidno, vendar so ga tu in tam oškodili sodniki. Ze je kazalo, da bo Miro pristal v skupnem plasmaju na II. ali III. mesto, ko ga je prav na zadnjem orodju doletela izredna smola. V trenutku so mu pošle moči tako, da je zagrešil dve grobi napaki. Zaradi tega so mu sodniki odtrgali 4 desetinke, kar ga je potisnilo na 8. mesto. Toda kljub temu smo bili zadovoljni, saj je Miro prišel kar na treh orodjih v finale.

Z veliko nervozo smo spremljali Cerarjev nastop v finalu. Na konju je imel pred ostalimi finalisti malenkostno prednost iz predtekmojanja, zato je v finalu telovadil zelo pametno, ko ga je med izvajanjem nekoliko zaneslo si je olajšal zelo nevaren element tako, da je lahko speljal vajo brezhibno do konca.

Oddahnili smo si šele, ko je napovedovalec proglasil Cerarja za zmagovalca. Medtem, ko je prejemal zlato kolajno so ob zvokih naše himne dvignili našo zastavo na najvišji drog. Z velikim ponosom in radostjo v srcu smo spremljali ta izreden podvig našega šampiona, ki je na tako časten način ponesel ime

naše domovine v daljno Japonijo in po celem svetu.

Tudi na bradlji smo upali, da bo prejel vsaj srebrno kolajno. Toda medtem, ko je vse najtežje elemente izvajal izredno elegantno in zanesljivo, je tik pred koncem vaje izgubil ravnotežje pri najlažjem elementu in padel z orodja. Ta nesrečni spodrsrlaj ga ni vrgel iz tira, nasprotno, na drogu ni imel kakšnih posebnih možnosti, vendar je za sijajno izredno vajo prejel najvišjo oceno 9.85 in bronasto kolajno.

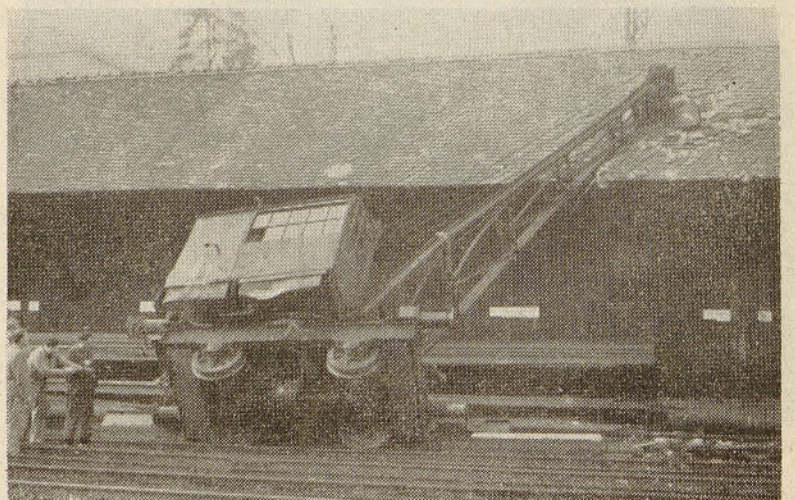
Kako pomembno vlogo igrajo živci v izredno napornem telovadnem tekmovanju najbolje potrjuje smola olimpijskega zmagovalca Enda, ki je zaradi majhne nepazljivosti, ki je bila posledica predhodnega tekmojanja, izgubil v finalu kar dve zlati in eno srebrno kolajno.

ZAHVALA

Ob izgubi moje mame
VERBIČ MARIJE

se v svojem in v imenu sorodnikov iskreno zahvaljujem vsem, ki so pokojnico spremili na njeni zadnji poti. Prav tako se iskreno zahvaljujem Zdrženju borcev NOV Štore in DPD Svoboda za darovane vence ter pevcem za zapete žalostinke. Posebno pa hvala vsem, ki so nam v zadnjih dnevih njenega življenja in ob smrti kakorkoli pomagali. Hvala tudi za vsa izražena sožalja.

Verbič Miško

Kaj je botrovalo temu dogodku. 15. 3. 1965 so vagoni naleteli od strani na žerjav ter ga naslonili na streho skladišča.